

Olivier Clément – Dinamismul Ortodoxiei dobândite

În ziua de 15 ianuarie 2010 s-a împlinit un an de la trecerea în veșnicie a marelui gânditor ortodox francez, profesorul Olivier Clément. Pentru că am avut privilegiul să-i stau multă vreme în preajmă și să-i cunosc programul de viață, în editorialul primului număr din acest an al buletinului nostru oficial, m-am gândit să îi schițez un sumar portret pentru ca numele și activitatea distinsului profesor de teologie de la „Saint Serge” din Paris să fie cunoscute preoților și credincioșilor noștri.

† Ioachim BĂCĂUANUL,

**Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului**

Gândirea teologică, opera scrisă și activitatea misionară ale acestui „teolog laic” sau „laic spiritual”, după cum este supranumit în Occident, îl situează între cei mai mari teologi

ai secolului al XX-lea, care au marcat timpul celui mai zbuciumat veac din istorie. Numai că diferența dintre Olivier Clément și ceilalți teologi ortodocși ai secolului este aceea că cel din urmă nu s-a născut într-un mediu ortodox, sau cel puțin creștin, ci într-o familie complet atee, trăind apoi o perioadă de timp și într-un cadru total decrestinat. Lucrarea sa, intitulată *L'Autre Soleil, autobiographie spirituelle (Celălalt soare, autobiografie duhovnicească*, Stock, 1986), Olivier Clément și-o începe cu următoarea mărturisire: „*Când eram copil, nu mi se vorbea niciodată despre Dumnezeu*”. Este sem-

nul că în familia sa, numele lui Dumnezeu era ignorat completamente. Părinții teologului, la origine, erau protestanți și descindeau din familiile izgonite în sudul Franței (Aniane din Cévennes), după Revoluția Franceză, în urma „războiului religiilor”. Înțelegem că reputatul nostru teolog, atunci când a văzut lumina zilei, în 17 noiembrie 1921, aparținea unei astfel de familii, care între timp a adoptat, ca „doctrină” nouă, doctrina partidului socialist francez.

Întâlnirea cu Hristos

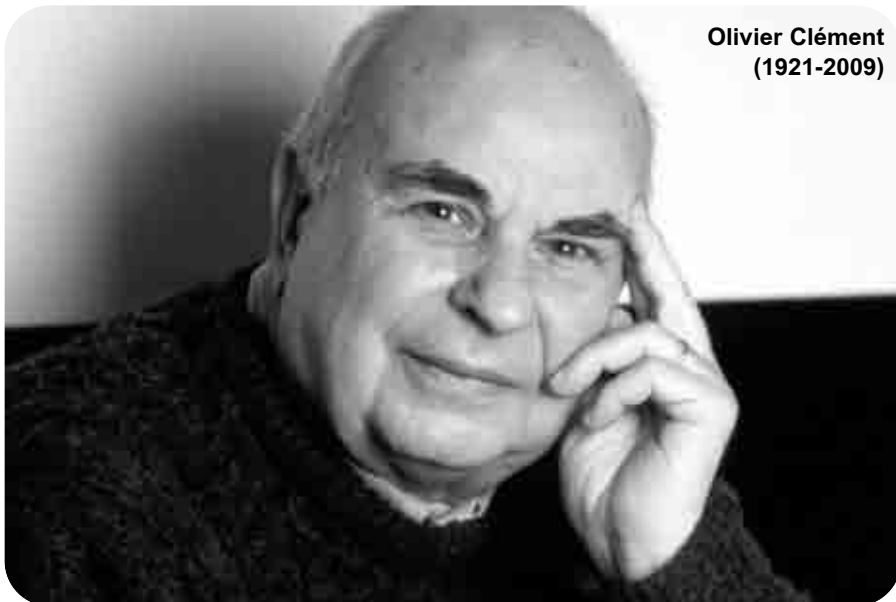
Convertirea lui Olivier Clément la Ortodoxie a fost una cu totul aparte. El a intrat în dialog cu Dumnezeu la vârsta maturității, asemenea Sfântului Pavel. Dacă în copilărie acest dialog era declarat imposibil și inutil, în urma unei lungi căutări, trecând prin înțelepciunea religiilor Extremului Orient, Olivier Clément, teologul de mai târziu, a întâlnit pe Hristos în ziua de 23 noiembrie 1952, când a cerut botezul în Biserica Ortodoxă. Acest fapt i-a schimbat în totalitate viața. Pentru noi, care ne-am născut creștini ortodocși și am fost hrăniți din laptele eclesial al Bisericii mame, apoi întăriți cu hrana consistentă a tradiției ortodoxe, este de neînțe-

PS Episcop Ioachim Băcăuanul: „Olivier Clément este cel care m-a determinat să aprofundez teologia celui mai mare teolog român și să scriu, sub îndrumarea sa, prima teză de doctorat despre unul dintre cele mai importante capitole ale operei Părintelui Stăniloae, îndumnezeirea omului” (în imagine, PS Episcop Ioachim, la Institutul „Saint Serge” din Paris, alături de membrii comisiei de doctorat: Olivier Clément, pr. Boris Bobrinskoy și pr. Nicolas Phirilas în ziua în care Preasfinția Sa și-a susținut teza de doctorat, în limba franceză, cu titlul *La déification de l'homme d'après la pensée du Père Dumitru Stăniloae (Îndumnezeirea omului în gândirea părintelui Dumitru Stăniloae)*, 26 octombrie 1994

„În timpul Botezului am simțit cum semințele
Învierii au germinat și invadat pentru totdeauna
spațiul ființei mele.“ (Olivier Clément)

EDITORIAL

Olivier Clément
(1921-2009)

„Nu ne-am născut creștini, ci am devenit“, se potrivește și în cazul profesorului Olivier Clément.

Prieten al Părintelui Dumitru Stăniloae

Traseul vieții sale de până la botez a fost sinuos. După ce a primit o formare literară și istorică în tinerețe, Olivier a devenit profesor de istorie la un liceu parizian. În marele tumult al orasului luminilor, Dumnezeu a voit ca drumurile sale să se intersecteze cu cele ale filosofului rus Nicolae Berdiaev și ale teologului Vladimir Lossky. Convorbirile cu ei l-au determinat la acel *convertio* prin metanoia, care i-a adus adeziunea necondiționată la misterul credinței creștine ortodoxe. Astfel, înainte de a deveni profesor la Institutul de Teologie Ortodoxă „Sfântul Serghie“ din Paris, de prin anii '60, Olivier Clément s-a atașat total - ca un călugăr care se inițiază în viața monastică alături de un iscusit părinte spiritual - de Vladimir Lossky, reprezentantul de referință al neo-patristicii ortodoxe. Mai târziu, s-a dovedit că Olivier Clément a fost pătruns de teologia și

les profunzimea unei astfel de schimbări, dar pentru Olivier Clément convertirea a fost simțită ca un *dat ontologic, ființial*. El a trăit profund renașterea sa prin apă și duh. „În timpul Botezu-

lui, spunea el mai târziu, *am simțit cum semințele Învierii au germinat și invadat pentru totdeauna spațiul ființei mele*“. Vechea sintagmă a apologetilor din zorii creștinismului primar:

Opera scrisă a lui Olivier Clément

Olivier Clément a lăsat o vastă operă cuprinsă în cele peste treizeci de volume apărute la cele mai importante edituri occidentale, cu precădere franceze. Ea este compusă din cărți de teologie, cărți de spiritualitate, poezie. La acestea se adaugă numeroase articole apărute în reviste de notorietate teologică: „Contact“, „Irinikon“, „SOP“ etc. A fost tradus în diferite limbi de circulație, astfel încât gândirea sa teologică a devenit referință pentru mulți tineri teologi sau chiar pentru teologi consacrați.

Redăm, în continuare, cele mai importante lucrări ale reputatului teolog. Traducerea titlurilor din paranteze ne aparține.

- **Transfigurer le temps. Notes sur le temps à la lumière de la tradition orthodoxe** (Răscumpărați vremea. Note asupra timpului în lumina tradiției ortodoxe), Delachaux et Niestlé, Paris-Neuchâtel, 1959, 224p.

- **Qu'est-ce que l'Église orthodoxe** (Ce este Biserica Ortodoxă?), Centre Oecuménique Enotikon, Paris, 1961, 40p.

- **L'Église orthodoxe, Que sais je?** (Biserica Ortodoxă, Ce știi?), PUF 1961; a șaptea ediție 2002, 127p.

- **Byzance et le christianisme** (Bizanț și creștinism), PUF, 1964, 124 p.

- **L'Essor du christianisme oriental** (Dezvoltarea creștinismului oriental), PUF 1964, Desclée de Brouwer, 2009, 124 p.

- **Évangile et révolution au cœur de notre crise spirituelle**, (Evanghelie și revoluție în inima crizei noastre spirituale), Centurion, 1968, 128 p.

- **Dialogues avec le Patriarche Athenagoras**, (Convorbiri cu Patriarhul Atenagoras) Fayard, 1969 ; 1976, 600 p.

- **Questions sur l'homme**, (Întrebări despre om), Stock, 1972; Anne Sigier, Sillery, QC, 1986, 221 p.

- **L'Autre Soleil. Essai d'autobiographie spirituelle** (Celălalt soare. Eseu despre o autobiografie duhovnicească), Stock, 1972; 1975; 1986, 176 p.

- **L'Esprit de Soljenitsyne**, (Duhul lui Soljenitșin), Stock, 1974, 384 p.

- **La Liberté du Christ**, avec Guy Riobé, (Libertatea lui Hristos), Stock-Cerf, 1974, 204 p.

- **La Douleuse Joie. Aperçu sur la prière personnelle de l'Orient chrétien**, avec Boris Bobrinsky et Élisabeth Behr-Sigel, (Durea bucurie. Rezumat asupra rugăciunii personale a Orientului creștin), Abbaye de Bellefontaine, 1974 ; 1993, 179 p.

- **Le Christ, Terre des vivants, Essais théologiques**, (Hristos, Pământul celor vii. Eseuri teologice), Abbaye de Bellefontaine, 1975, 171 p.

- **Le Mystère pascal. Commentaires liturgiques**, avec Alexandre Schmemmann, (Misterul pascal. Comentarii liturgice), Abbaye de Bellefontaine, 1975, 91 p.

- **La Prière du cœur**, avec Jacques Serr, (Rugăciunea inimii), Abbaye de Bellefontaine, 1977 ; 2001, 121 p.

- **Le Visage intérieur**, (Chipul interior) Stock, 1978, 275 p.

- **La Révolte de l'Esprit**, avec Stanislas Rougier, (Revolta Duhului), Stock, 1979, 439 p.

- **Sources. Les mystiques chrétiens des origines**, (Izvoare. Misticii creștini ai începutului), Stock, 1982 ; 1984 ; Desclée de Brouwer, 2008, 455 p.

Olivier Clément a fost cel care a reafirmat faptul că Părintele Stăniloae este cel mai mare teolog ortodox al secolului al XX-lea.

spiritualitatea marelui Lossky. S-a preocupat de publicarea postum a lucrării sale **Vederea lui Dumnezeu**, iar în cursurile predate studenților de la „Saint Serge”, permanent făcea referire la mentorul său duhovnicesc.

Însă, Olivier Clément nu a rămas să se adape doar din izvorul nesecat al teologiei lui Berdiaev și Lossky, ci a intrat în contact și cu alți teologi ruși din diaspora ortodoxă: Paul Evdokimov, Leon Zander, Paul Florensky, Alexandru Scheman, Jean Breck și mulți alții. În ultimul timp, părăsise într-un fel teologii ruși pentru a se atașa de Părintele Dumitru Stăniloae, cu care a devenit un prieten în duh evanghelic. Nu am spațiul potrivit pentru a vorbi despre strânsa legătură dintre cei doi teologi. Pot afirma doar faptul că Olivier Clément era pătruns de o emoție sfântă de fiecare dată când vorbea despre Părintele Stăniloae.

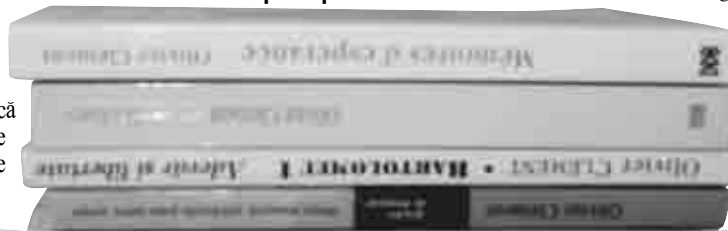
De fapt, el este cel care m-a determinat să apro-

fundeze teologia celui mai mare teolog român și să scriu, sub îndrumarea sa, prima teză de doctorat despre unul dintre cele mai importante capitole ale operei Părintelui, îndumnezeirea omului. Olivier Clément a fost cel care a reafirmat faptul că Părintele Stăniloae este cel mai mare teolog ortodox al secolului al XX-lea.

Gândirea teologică a lui Olivier Clément este lăsată moștenire urmașilor în cele peste treizeci de opere pe care le-a scris

Ancorat în realitatea timpului său

În Occidentul secularizat, Olivier Clément a fost teologul care a trăit marile mutații ale zbu-ciumatului veac al XX-lea. A fost prezent în iureșul mișcărilor tinerilor din mai 1968 de la Paris, a trăit căderea zidului Berlinului și a comunismului din țările ortodoxe, războiul din Iugoslavia și alte schimbări radicale în societatea umană contemporană. Reacionând la toate aceste realități, prin operele sale, Olivier Clément reafirma fără încetare demnitatea persoanei umane în dialog cu modernitatea și provocările ei. De asemenea, ancorat în mondenitatea timpului său, Olivier era foarte sensibil față de

- **Le Chant des larmes. Essai sur le repentir**, (Cântecul lacrimilor. Eseu despre pocăință), Desclée de Brouwer, 1982, 198 p.

- **Orient-Occident. Deux passeurs, Vladimir Lossky et Paul Evdokimov**, (Orient-Occident. Doi trecători, Vladimir Lossky și Paul Evdokimov), Genève, Labor et Fides, 1985 ; 1989, 210 p.

- **Les Visionnaires. Essai sur le dépassement du nihilisme**, (Vizionarii. Eseu despre depășirea nihilismului), Desclée de Brouwer, 1986, 264 p.

- **Un respect têt. Islam et christianisme** - avec Mohamed Talbi - (Respect încăpătânat: Islam și creștinism), Nouvelle cité, 1898, 311p.

- **La Sainte Russie. Mille ans d'histoire de l'Église orthodoxe russe, en collaboration** (Sfânta Rusie. O mie de ani de istorie în Biserica Ortodoxă Rusă, în colaborare), Desclée de Brouwer, 1987, 279 p.

- **Anachroniques**, (Anacronisme), Desclée de Brouwer, 1990, 364 p.

- **Sillons de Lumière. La Foi et la beauté**, (Brazde de lumină. Credință și frumusețe), Le Cerf, 1990 ; 2002, 140 p.

- **Berdiaev: un philosophe russe en France**, (Berdiaev, un filosof rus în Franța), Desclée de Brouwer, 1992, 241 p.

- **Trois prières. Le Notre Père, la prière au Saint Esprit, la prière de saint Ephrem**, (Trei Rugăciuni: Tatăl nostru, Rugăciunea Sfântului Duh, Rugăciunea Sfântului Efreem), Desclée de Brouwer, 1993 ; 1996, 98 p.

- **L'œil de feu. Deux visions spirituelles du Cosmos**, (Ochiul de foc. Două viziuni duhovnicești asupra Cosmosului), Fontfroide-le-Haut, Fata Morgana, 1994, 104 p.

- **Corps de mort et corps de gloire. Petite introduction à une théopoétique du corps**, (Trupul morții, trupul slavei. Scurtă introducere în teopoetica trupului), Desclée de Brouwer, 1995, 140 p.

- **La vérité vous rendra libre. Entretiens avec le patriarche œcuménique Bartholomée Ier**, (Adevărul vă va face liberi. Convorbire cu patriarhul ecumenic Bartolomeu I), J.-C. Lattès - Desclée de Brouwer, 1996 ; 1999, 360 p.

- **Rome autrement. Une réflexion orthodoxe sur la papauté**, (Altfel de Romă. Reflectie ortodoxă despre papalitate), Desclée de Brouwer, 1996 ; 1997, 129 p.

- **Taizé, un sens à la vie**, (Taizé, un sens al vieții), Bayard Centurion, 1997, 110 p.

- **Les Quatre Évangiles (présentés et annotés par Olivier Clément)**, (Cele patru Evanghelii - prezentate și adnotate de Olivier Clément), Gallimard, 1998, 427 p.

- **Le Chemin de Croix à Rome. Via crucis**, (Drumul Crucii la Roma. Via crucis), Desclée de Brouwer, 1998, 93 p.

- **Déracine-toi et plante-toi dans la mer (recueil de poèmes)**, (Dezrădăcinează-te și plantează-te în mare), Sillery, QC, Anne Sigier, 1998 ; 2004, 100 p.

- **Le Christ est ressuscité. Propos sur les fêtes chrétiennes**, (Hristos a înviat. Cuvânt despre sărbătorile creștine), Desclée de Brouwer, 2000, 73 p.

- **Mémoire d'espérances. Entretiens avec Jean-Claude Noyer**, (Memoria speranțelor. Convorbiri cu Jean-Claude Noyer), Desclée de Brouwer, 2003, 131 p.

- **Espace infini de liberté. Le Saint Esprit et Marie Théotokos**, (Spațiul infinit al libertății. Sfântul Duh și Maria Teotokos), Sillery, QC, Anne Sigier, 2005, 131 p.

- **Le Pèlerin immobile (Poésie)**, (Pelerinul imobil), Sillery, QC, Anne Sigier, 2006, 66 p.

- **Petite Boussole spirituelle pour notre temps**, (Mică busolă duhovnicească pentru timpul nostru), Desclée de Brouwer, 2008, 135 p.

Olivier Clément a fost un ecumenist și un partener de dialog pentru cei aparținând altor religii și spiritualități, fapt ce i-a conferit o aureolă de teolog universal, acceptat de toate confesiunile.

problemele noi ale societății: ingineria genetică, tanatologia, clonarea, sexualitatea, secularizarea, mondializarea, noologia, new-ageismul etc.

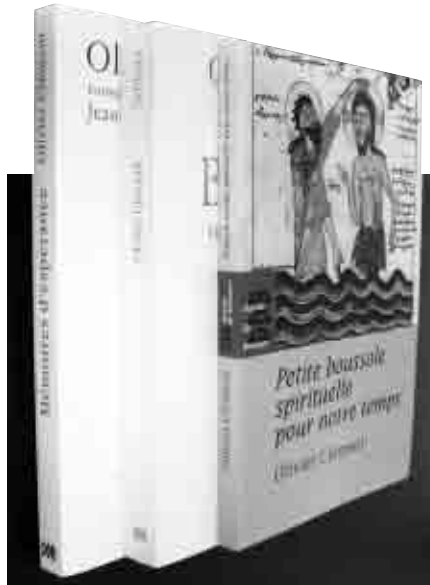
A avut convorbiri cu patriarhii: Atenagoras, Bartolomeu, Alexei al Moscovei, Daniel al BOR, Ignatie al Antiohiei, precum și cu Papa Ioan Paul al II-lea, acestea fiind doar câteva dintre personalitățile proeminente ale vieții bisericești și sociale mondiale pe care le-a cunoscut. Să nu uităm că a fost coordonatorul lucrărilor de doctorat ale unor ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române: Serafim Joantă, Teofan Savu, Irineu Popa, precum și al altora, din alte Biserici Ortodoxe, între care: Patriarhul Ignatie al Antiohiei și Mitropolitul George Khodor din Liban. Am fost ultimul dintre cei care au lucrat teza de doctorat cu domnia sa, înainte ca boala să-l imobilizeze pentru mulți ani la domiciliul său din Paris, de unde Dumnezeu i-a chemat sufletul la ceruri.

Principiul unității în diversitate în Ortodoxie

În cele ce urmează, doresc, pe scurt, să prezint și câteva din reperle gândirii teologice ale regretatului Olivier Clément.

Când vorbim despre gândirea teologică a lui Olivier Clément, în primul rând trebuie să ținem cont de faptul că viziunea credinței plene a teologului care abordează problemele doctrinei este pătrunsă de o Ortodoxie viabilă, deschisă și primitoare a tot ceea ce este adevărat și autentic, chiar dincolo de frontierele dogmatice și canonice ale Ortodoxiei istorice. Viziunea plinătății și unității, care nu este nici unicitate, nici exclusivitate, domină gândirea teologică a marelui „passeur“, cum îl numesc unii. Olivier Clément a elaborat pentru prima dată în Ortodoxie principiul de *unitate în diversitate*. Convingerea sa profundă era aceea că Hristos este prezent oriunde și că, prin întrupare, Hristos și-a asumat întreaga umanitate, din începutul istoriei până la sfârșitul ei. „*Întreaga istorie a umanității, zicea Olivier Clément, ține de Hristos întrupat și ținde către Hristos Cel ce va să vină*“.

Teologia marelui Clément este o teologie pascală, ca un imn dedicat Învierii lui Hristos și deci o teologie a speranței. Această dimensiune pascală traversează toate operele sale dogmatice, chiar și cele în care își etalează reflecțiile asupra crizei modernității în care Ortodoxia trebuie să-și promulge mesajul ei revelat. Dinamica hristică din istorie trebuie amplasată în spațiul unde suflă Duhul Sfânt, nu în afara lui, adică în spațiul eclesial, sau spațiul unde se adună credincioșii într-un singur trup tainic, spiritualizat. Așa cum Duhul Sfânt Se odihnește în Fiul, tot astfel Se odihnește și în cei care constituie Trupul Său tainic, care este Biserica, dar

acea Biserică fără hotare sau limite. De aceea, marele teolog, în opera sa „**La revolte de l'Esprit**“ nu surprinde nicicum atunci când vorbește despre dinamica Sfântului Duh în Biserică, arătând că misterul Bisericii în Duhul Sfânt este același lucru cu misterul Duhului în Biserică. „*Și unde nu suflă Duhul Sfânt?*“, se întreabă teologul speranței... „*Experiența oamenilor plini de Duh Sfânt în Biserică înseamnă o mișcare dinamică, teandrică, în orice loc al Cosmosului*“.

Un trăitor laic al Filocaliei

Olivier Clément a fost un trăitor laic al Filocaliei și un îndrăgostit de frumusețea impenetrabilă a divinității. S-a străduit toată viața, de când a fost chemat în chip miraculos la Ortodoxie, să caute și să decripteze energiile necreate ale lui Dumnezeu din firea lucrurilor și să intre în comuniune cu chipul lui Dumnezeu-Iubire din fiecare persoană. Ca și Părintele Stăniloae vedea lumea, cu rațiunile ei, într-un permanent dialog cu Dumnezeu-Creatorul. Să nu uităm că s-a preocupat de traducerea în limba franceză a Filocaliei, căreia i-a făcut un amplu comentariu introductiv, ca lumea occidentală să perceapă frumusețea inegalabilă a acestei opere.

A coordonat traducerea în limba franceză a cărții monahului de la Rohia, Nicolae Steinhart, **Jurnalul fericirii (Le Journal de la félicité)**. Nu la întâmplare s-a preocupat de această operă. Convertirile celor doi se aseamănă întrucâtva!

Un teolog universal

Olivier Clément a fost un ecumenist și un partener de dialog pentru cei aparținând altor religii și spiritualități, fapt ce i-a conferit o aureolă de teolog universal, acceptat de toate confesiunile. Sunt bine cunoscute reflecțiile sale despre religiile asiatice și, mai curând, despre Islam (vezi „**Un respect tētu, Islam et christianisme**“; lucrare scrisă în colaborare cu istoricul tunisian Mohamed Talbi). În gândirea lui O.

EDITORIAL

Clément, „*Dumnezeu ar rămâne nedrept dacă nu ar avea un loc în Paradis și pentru cei care nu au avut șansa să fie chemați la cunoașterea lui Hristos... O religie care afirmă că cealaltă nu deține nicio fărâma din adevărul revelat, aceea predică deja exclusivismul și totalitarismul... Hristos nu a respins pe nimeni!*“

Cu toate aceste principii, Olivier Clément, când l-a descoperit pe Hristos, spune că a descoperit totul: „*La un moment dat, în viața mea, Hristos a venit să mă caute și eu L-am urmat. Atunci am pus între paranteze tot ceea ce eu știam despre religiile lumii și am trecut totul prin ființa lui Hristos*“ (**L'Autre Soleil**, op. cit. p.12). A înțeles că Hristos este Creatorul, Providențiatorul, Mântuitorul și Judecătorul lumii și va da fiecăruia după meritul său.

Tradiția ortodoxă, un bun al tuturor

Gândirea sa teologică este lăsată moștenire urmașilor și este cuprinsă în cele peste treizeci de opere pe care le-a scris. Între teologii contemporani, Olivier Clément este, fără îndoială, cel care a știut să se aplece asupra marilor întrebări și provocări ale modernității. A căutat să răspundă și să dea soluții într-un mod exemplar, reflecțiile sale devenind normative pentru creștinii angajați în confruntarea cu postmodernitatea și postcreștinismul. Gândirea sa este fundamentată pe tradiția patristică a Bisericii, însă, în același timp, ea este creatoare și novatoare, adaptată la gândirea omului modern. În plină epocă a negativismului și iluminismului tardiv, Olivier Clément a știut să aprindă o lumină pe care întunericul n-a putut-o stinge. S-a preocupat mult de Ortodoxia din diaspora, încercând să reunească pe toți, nu sub jurisdicțiile canonice ale bisericilor mame, ci sub omoforul nevăzut al lui Hristos, Arhiereul vesnic, în așa fel ca tradițiile credincioșilor ortodocși din țările ortodoxe să devină un bun al tuturor.

În loc de concluzii, voi cita din cuvântul părintelui Boris Bobrinsky, ținut la înmormântarea marelui teolog, acum un an: „*Pentru Olivier Clément, viața umană, sub toate fațetele ei, trupești, sentimentale, intelectuale, sociale, nu avea niciun sens decât în misterul Învierii lui Hristos. «După Învierea lui Hristos, - îl citează pe defunct -, un spațiu de nemurire se deschide în opacitatea lumii, un spațiu unde totul poate să basculeze în lumină». Intrând tu însuți, de acum, în Lumina pascală fără sfârșit a Împărăției lui Dumnezeu, iar aceasta tocmai în ziua de pomenire a Sfântului Serafim de Sarov, nouă, celor adunați astăzi în juru-ti, tu te adresezi cu salutarea Sfântului Serafim: «Hristos a înviat, bucuria mea!»*“. ■

2009 - reper în istoria Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Sfârșitul anului calendaristic este un moment al bilanțului, al retrospectivei, al unei priviri meditative înapoi, pentru a vedea dacă în anul care a trecut am contribuit, sau nu, la progresul material și spiritual al instituției în care ne desfășurăm activitatea. În paginile care urmează, vă prezentăm o retrospectivă asupra activităților desfășurate de sectoarele administrației eparhiale în anul 2009.

Având în vedere dinamismul societății contemporane, explozia de informație și de publicitate întâlnită la toate instituțiile care țin pasul cu dezvoltarea economică și culturală, ne-am asumat responsabilitatea ca, în cadrul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, să dezvoltăm o activitate pe măsura exigentelor timpului pe care-l trăim.

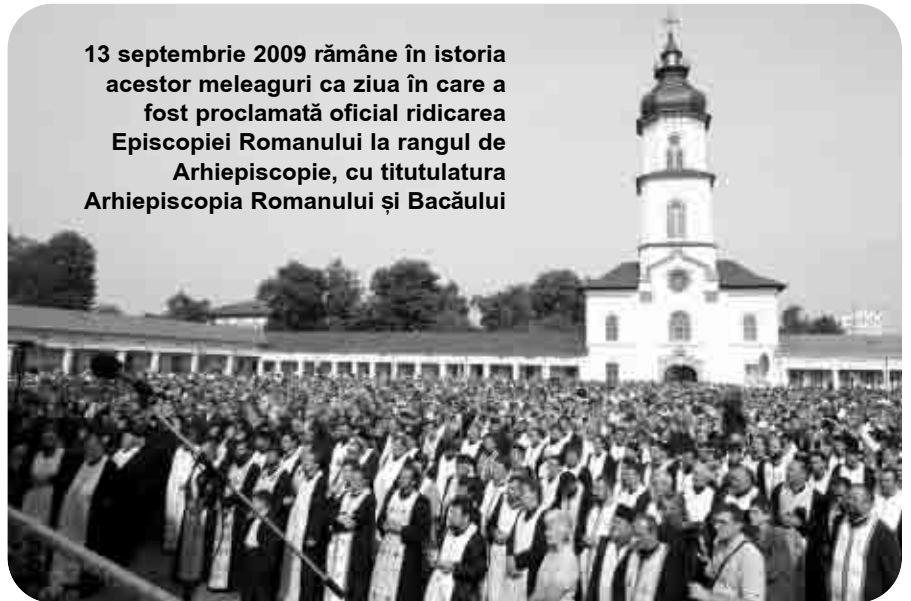
Prin toate manifestările cultural-religioase, cât mai diverse, pe care le-am desfășurat în anul 2009, am căutat să promovăm o imagine demnă a Arhiepiscopiei, a ierarhilor și preoților din Eparhie.

Multiple și ample manifestări culturale și religioase

Anul 2009 a fost anul care va rămâne gravat în amintirea generației noastre de evenimentul istoric petrecut în perioada 12-13 septembrie: festivitatea de ridicare la rangul de arhiepiscopie a Eparhiei noastre, care a primit titlul de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. Măreția evenimentului a fost dată și de prezența *Preafericitului Părinte Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de un sobor impresionant de ierarhi.

Acest an a fost marcat de o serie întregă de manifestări culturale și religioase. *Preasfințitul Ioachim Băcăuanul*, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, și-a asumat toată responsabilitatea derulării programului cultural-religios. Astfel, Preasfinția Sa, a dinamizat și susținut Centrul eparhial în organizarea și desfășurarea acestor acțiuni. Pentru aceasta s-au realizat programe, afișe, invitații, informații, diplome, mape, etc., s-au tipărit o serie de cărți și s-au turnat plachete comemorative.

13 septembrie 2009 rămâne în istoria acestor meleaguri ca ziua în care a fost proclamată oficial ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie, cu titlulatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Eftimie a ajuns la vârsta venerabilă de 95 de ani, vârstă care nu-i mai permite să se ocupe de activitatea misionară și administrativă a Arhiepiscopiei noastre. De aceea, cu toată responsabilitatea, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul s-a angajat la coordonarea tuturor sectoarelor de activitate ale Centrului Eparhial. Astfel, încă de la începutul anului 2009, și-a stabilit strategia de lucru și a demarat în rezolvarea problemelor pastoral-misionare, administrativ-gospodărești și culturale ale eparhiei.

2010, Anul Melchisedec Ștefănescu în Eparhia Romanului și Bacăului

Pentru anul 2010, ne-am propus să inițiem activități cultural-religioase deosebite legate de comemorarea vrednicului de pomenire, Episcopul Melchisedec Ștefănescu, figură emblematică în istoria Bisericii noastre Ortodoxe, cel care și-a adus o deosebită contribuție la dobândirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române. Ca urmare a Actului Sinodal întocmit de el cu multă înțelepciune, în primăvara anului 1885, se recunoaște autocefalia Bisericii noastre, iar anul acesta se împlinesc 125 de ani de la înfăptuirea ei.

Trebuie să precizăm și faptul că prin testament, vrednicul ierarh al Romanului - Melchisedec Ștefănescu, creează o fundație în cadrul căreia, din donația lăsată de el, s-au construit în anii următori, după dorința sa, o

grădiniță de copii și o școală de cântăreți bisericesti, alături de Episcopie, în care se primeau numai copii orfani, cu întreținere gratuită.

Această fundație, condusă astăzi de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, își desfășoară o activitate deosebită, care completează activitățile susținute de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, atât prin sectorul social-filantropic, cât și prin sectorul cultural.

Proiecte culturale, sociale și filantropice desfășurate prin Fundația „Episcop Melchisedec”

Anul trecut s-au întocmit două proiecte, care vor fi finanțate prin Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est, Piatra Neamț, în cadrul Programului Operațional Regional, Axa 3.2, de reparare, reabilitare și dotare a trei clădiri monumente istorice, din proprietatea fundației, în care vor funcționa un Centru de zi pentru copii din familii în dificultate „Episcop Melchisedec” și un Centru social multifuncțional „Episcop Melchisedec”. Termenul de execuție este de 18 luni, după care se vor dezvolta aici o parte dintre activitățile culturale, sociale și filantropice ale Arhiepiscopiei noastre. Pentru aceasta, însă, fundația a avut, și are în continuare, nevoie de susținere morală, financiară și de resurse, ca o recunoștință față de ilustrul ierarh al Romanului, Melchisedec Ștefănescu. (Pr. Ioan GHERASIMESCU, Vicar administrativ)

Evenimentele desfășurate la Roman și Bacău, în zilele de 12 - 13 septembrie a.c., au fost prezentate și redactate obiectiv și corect de mass-media locală și națională.

RETROSPECTIVĂ

Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, în presă

Pe parcursul anului 2009, Biroul de Presă al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-a implicat în mediatizarea tuturor evenimentelor care au făcut cinste eparhiei noastre, culminând cu ridicarea în rang a Episcopiei Romanului, la rangul de Arhiepiscopie, moment pe care l-au difuzat majoritatea televiziunilor și ziarelor centrale, obiectiv, fără note critice, lăsînd în urmă imaginea unui moment istoric de neuitat pentru toți cei care au participat la el.

Pe parcursul întregului an, prin intermediul Sectorului Mass-media, s-a ținut legătura zilnic cu reprezentanții publicațiilor și televiziunilor locale și centrale, prin intermediul cărora au fost făcute publice informații cu privire la evenimentele desfășurate în eparhia noastră.

În același scop, s-a păstrat contactul permanent cu Trustul de Presă al Patriarhiei Române, dovadă fiind articolele publicate în Ziarul Lumina, pe site-ul Agenției de Știri Basilica, precum și știrile difuzate la Radio Trinitas.

Ridicarea în rangul de Arhiepiscopie reflectată în media

Evenimentele desfășurate la Roman și Bacău, în zilele de 12 - 13 septembrie a.c., au fost prezentate și redactate obiectiv și corect de mass-media locală și națională, așa cum se poate vedea din numeroasele referiri apărute în presa scrisă ori difuzate la televiziune și radio. Mediatizarea acestui eveniment se poate observa din cele peste 2.000 de referiri stricte la „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului“ de pe internet, în doar o săptămînă de la ridicarea în rang a Episcopiei Romanului.

Pentru a întâmpina cum se cuvine manifestările prilejuite de ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie, cu titlatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, din zilele de 12-13 septembrie a.c., Biroul de Presă al Arhiepiscopiei a organizat o conferință de presă la Centrul Eparhial, la care au participat părintele vicar Ioan Gherasimescu și Inspectorul pentru activități cu tineretul și mass-media. La această conferință au fost prezenți reprezentanții tuturor publicațiilor și televiziunilor locale și regionale: „Ziarul de Roman“, „Monitorul de Roman“, „Evenimentul“, „RomTV“, „CNS Roman“, „1 TV Neamț“.

Peste 250 de reportaje, știri și note publicate în presa locală și centrală, precum și în publicațiile „Lumina“ și „Lumina de Duminică“ și peste 70 de intervenții la postul de Radio Trinitas, 50 de comunicate și știri publicate pe site-ul „Basilica“ al Patriarhiei Române, apariții la televiziunile locale, dar și în cadrul unor emisiuni radio, cu ocazia diferitelor evenimente religioase și culturale, sunt, pe scurt, datele cu privire la activitatea Biroului de presă al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în anul 2009

Activități cu tinerii și copiii

Prin intermediul Biroului pentru Tineret, s-a achiziționat ghidul necesar derulării activităților de cateheză în parohii, în vederea implementării proiectului „Hristos împărtășit copiilor“, proiect derulat pe întreg cuprinsul Patriarhiei Române.

De asemenea, împreună cu Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România, filiala Bacău, s-au desfășurat mai multe conferințe, în special în Postul Paștelui și al Crăciunului. Pentru a veni în sprijinul ASCOR, filiala Bacău, s-a luat legătura cu reprezentanții conducerii Universității „Vasile Alecsandri“, în vederea obținerii unui spațiu pentru această asociație.

Totodată, ne-am implicat alături de reprezentanții Direcției pentru Protecția Copilului, Secției 1 Poliție Bacău, în vederea stabilirii protocolului privind proiectul de combatere a cerșetoriei în rândul copiilor „Spune NU cerșetoriei“!. A fost primul proiect de acest

gen în care s-a implicat Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, proiect derulat în zona de sud a orașului Bacău pe durata a trei zile.

În sprijinul categoriilor defavorizate

În numele Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, s-au oficiat mai multe slujbe de înmormântare pentru persoanele fără locuință din municipiul Bacău, proiect desfășurat în colaborare cu Serviciul de Asistență Socială al Primăriei Bacău.

Pentru a veni în sprijinul Așezământului social-filantropic de la Hârja, care se confruntă cu o situație financiară problematică, acesta a beneficiat de o largă prezentare în mass-media locală. (Pr. Constantin GHERASIM, Inspector pentru activități cu tineretul și mass-media)

Reorganizarea activității administrative

Fragmente din raportul general pe anul 2009 al sectorului administrativ - bisericesc

Anul 2009 va rămâne în memoria tuturor credincioșilor eparhiei noastre ca un reper, prin evenimentul lui central, înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie, cu titulatura „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”. Nu trebuie însă să credem că manifestările prilejuite de ridicarea în rang a eparhiei, au fost singurele preocupări administrative ale Centrului Eparhial.

În cursul anului 2009, s-au desfășurat 13 ședințe ale Permanenței Consiliului eparhial, în care au fost analizate mai multe dosare privind mișcări de personal, atât în administrația eparhială, cât și la parohii și mănăstiri.

Restructurări în plan administrativ

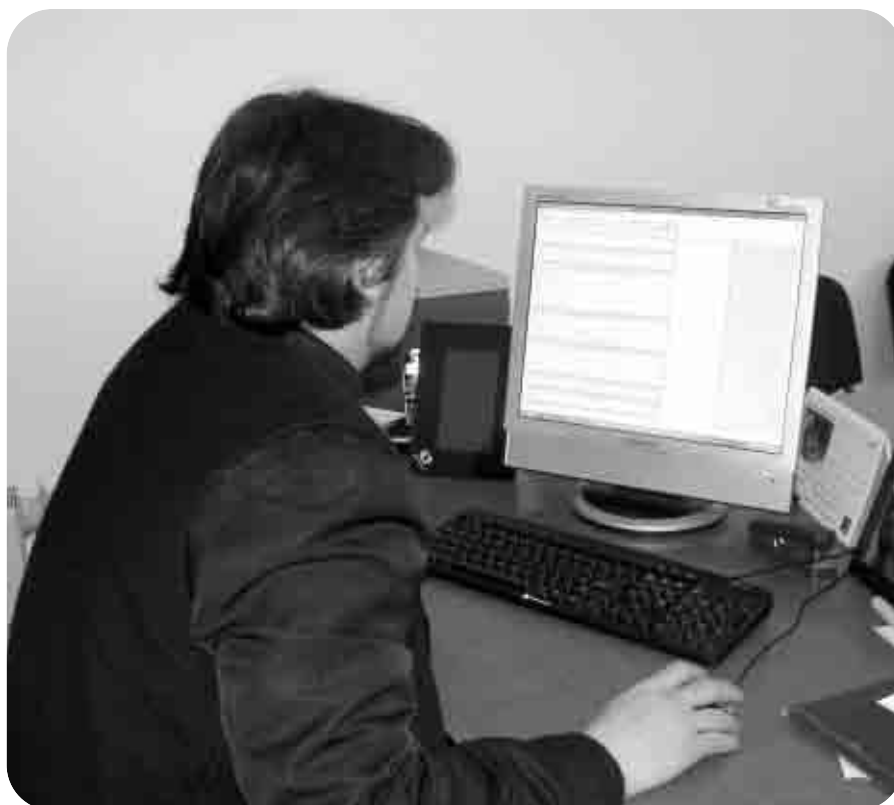
În ceea ce privește administrația Centrului eparhial, remarcăm consecvența cu care Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul înțelege să investească încredere în persoane tinere, chemate să își aducă aportul lor la dinamizarea activității în cadrul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. În acest context, după ridicarea eparhiei la rangul de arhiepiscopie, din dorința de a adapta și mai mult instituția noastră la cerințele timpului actual, s-a luat măsura reorganizării unor sectoare și a înființării unora noi.

Toate aceste modificări ale organigramei aparatului administrativ au urmărit o îmbunătățire și o dinamizare a activității, deschiderea unor mijloace de a identifica noi surse de finanțare a proiectelor aflate în curs de elaborare sau de implementare care există la Centrul eparhial de la Roman.

În cursul anului 2009, prin Permanența Consiliului eparhial al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-au înființat: Mănăstirea „Sf. Cuv. Parascheva”, din cadrul Centrului eparhial Roman; Schitul „Sf. Cuv. Antipa de la Calapodești”, din cadrul Centrului eparhial; Parohia Slobozia, Protopopiatul Roman; Parohia Fundul Tutovei, Protopopiatul Bacău Nord; Parohia Bălănești, Protopopiatul Bacău Sud; Paraclisul „Acoperământul Maicii Domnului”, Protopopiatul Bacău Sud; Parohia Prăjoaia, Protopopiatul Moinești.

De asemenea, la Centrul eparhial s-au înființat posturile de: Inspector patrimoniu și construcții bisericești; Inspector silvic; Inspector cultural; Referent Serviciu tehnic - I.T. și 2 posturi de magazioner.

Viata spirituală a credincioșilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-a

desfășurat în 692 biserici, capele, paraclise parohiale, mănăstiri și schituri, precum și în cele 19 lăcașuri de cult din armată, penitenciare, spitale, unități de învățământ, azile, orfelinate.

Informatizarea activității din cancelariile parohiale

Anul 2009 s-a făcut remarcant și prin grija preoților noștri din parohii de a se perfecționa continuu. Astfel, în luna octombrie, un număr impresionant dintre ei s-au prezentat la Cursurile de perfecționare pentru obținerea gradelor profesionale ce s-au desfășurat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, 13 preoți absolvind cursurile de definitiv în preotie și 31 preoți pe cele pentru gradul II în preotie. Acestora li s-au alăturat și absolvenții studiilor de masterat, precum și cei 2 absolvenți ai cursurilor de doctorat în teologie.

Pe întregul an calendaristic 2009, sectorul administrativ bisericesc a urmărit implementarea măsurilor propuse în darea de seamă de pe anul 2008. Astfel, dintre măsurile propuse și implementate amintim: întocmirea noului stat de funcții și personal, susținerea de către un

număr de 44 preoți a cursurilor de perfecționare în vederea obținerii gradelor profesionale în preotie, reactivarea cercurilor pastorale.

Cea mai importantă măsură ce a început a fi implementată în anul 2009 și care va fi urmărită în anul 2010 este informatizarea activității din cancelariile parohiale, prin hotărârea dată de către Permanența Consiliului eparhial, sub conducerea Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, ca în fiecare parohie să se introducă programul „Canbis” (Cancelarie bisericească), un program ce urmărește să ușureze și să uniformizeze activitatea administrativă a preoților parohii. Programul a fost elaborat de un preot al eparhiei noastre, respectiv PC Pr. Buzdugan Gabriel Vasile, și prin modulele sale permite ținerea unei gestiuni stricte a operațiunilor cu numerar în partidă simplă (încasări și plăți), a Pangarului, a obiectelor de inventar, precum și registrele mitricale: botezați, cununăți, înmormântați. Totodată, prin facilitățile sale, va permite fiecărui preot paroh să aibă o oglindă clară a parohiei și va ușura foarte mult activitățile de control financiar-contabil, precum și elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli. (Pr. Dan Alexandru ANTOCE, Consilier administrativ bisericesc)

Multe dintre mănăstirile noastre sunt relativ noi, înființate după anii '90, unele pe vechi vetre de sihăstrie românească, altele în locuri strategice, pentru a se constitui în puncte de rezistență ale Ortodoxiei.

Monahismul în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Când vorbim despre monahismul românesc și băcăuan, ne ducem cu gândul la cele 30 de așezăminte călugărești aflate pe teritoriul jurisdicțional-canonice al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Între acestea, 15 (8 mănăstiri și 7 schituri) sunt ocupate de călugări, iar în alte 14 sihăstiri (12 mănăstiri și 2 schituri) se află maici.

În mănăstirile noastre sunt aproape 400 de călugări și călugărițe. Mai exact 107 călugări și 291 călugărițe. Reparțizarea lor pe schituri și mănăstiri este următoarea: 80 de călugări și frați în mănăstiri și doar 27 în schituri; 269 de maici și surori în mănăstiri și 22 în schituri. Multe dintre mănăstirile noastre sunt relativ noi, înființate după anii '90, unele pe vechi vetre de sihăstrie românească, altele în locuri strategice, pentru a contrabalansa campaniile prozelitiste și a se constitui în puncte de rezistență ale Ortodoxiei.

Lucrări de construcție în lăcașuri monahale

În majoritatea lor, lucrările de construcție sunt avansate sau chiar finalizate. În mănăstiri precum: Bogdana, Ciolpani, Tisa Silvestri, Măgura Ocnei, Runc, Giurgeni, Parincea, Berzuntii, Pogletii, Lipova, lucrările sunt finalizate. În altele, precum Diaconesti, (unde se lucrează la pictura interioară a bisericii mari și la amenajarea curții), Vermești (se lucrează la finalizarea unui frumos corp de chili, cu spații pentru luat masa și ateliere), Slănic (se lucrează la finisajele unei impunătoare clădiri care va servi drept casă pentru pelerini), mai sunt multe de făcut, dar nu foarte multe pentru ca și aceste așeză-

mente să-și poată găsi liniștea mult dorită de locuitorii lor.

Schituri și mănăstiri care abia au început ridicarea unor noi biserici sunt în atenția noastră pentru a le oferi ajutor și sprijin. Este cazul mănăstirilor precum: Calapodești, unde se ridică o frumoasă biserică închinată Sfântului Cuvios Antipa de la Calapodești, ajunsă la faza turnării bolților și a arcelor centrale; de asemenea, la mănăstirea „Înălțarea Domnului” Zemeș, unde biserică veche de lemn a ars în anul 2008, ajungându-se acum la faza turnării bolților, și unde se mai construiește o biserică de lemn, ce va deservi parohia Bolătău; lucrări de construcție sunt proiectate și la mănăstirea Băimac, unde se dorește în primăvară începerea zidirii unui corp de chili.

Necesitatea perfecționării

Ca o tradiție de secole, lucrarea duhovnicească a fost și este împletită cu lucrul. Avem în mănă-

stirile noastre ateliere dintre cele mai diverse, dintre care amintim: pictură, sculptură, tapiserie, dar și cele cu activitate culturală și editorială.

Toate acestea sunt coordonate de personal calificat din rândul monahilor și monahiilor noastre. În acest moment, peste 90 dintre aceștia sunt licențiați în Teologie, 12 fiind absolvenți de master și alți 10 masteranzi. Celor cu studii teologice superioare, li se adaugă alți 62 absolvenți de seminarii teologice, alți 40 urmând încă fie cursurile seminariale (22), sau pe cele ale facultăților de teologie (18). Mai trebuie amintit aici că teologia nu este singura preocupare a monahilor. Astfel că, 39 dintre monahii și monahiile din mănăstirile noastre s-au pregătit în domenii dintre cele mai diverse: medicină, economie, drept, silvicultură, inginerie, litere, asistență socială, arte frumoase etc.

Sinaxa stareților și staretelor din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

La inițiativa și cu binecuvântarea PS Episcop Ioachim Băcăuanul, în anul 2009, s-a desfășurat sinaxa stareților și staretelor din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. În acest context s-au discutat probleme legate de programul manifestărilor religioase prilejuite de ridicarea la rangul de arhiepiscopie a Episcopiei Romanului, în data de 13 septembrie 2009, programul manifestărilor cultural-religioase prilejuite de Anul comemorativ-omagial al Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei († 379) și al celorlalți Sfinți Capadocieni în Patriarhia Română; organizarea concertului de colinde cu prilejul sărbătorii Nașterii Domnului, diagrama personalului monahal, situația juridică a patrimoniului mobil și imobil, disciplina din mănăstirile eparhiei și diverse alte probleme legate de activitatea pastoral-misionară și administrativ-gospodărească specifice lăcașurilor monahale. (Protos. Pimen COSTEA, Exarh al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului)

Istorie și continuitate în Eparhia Romanului și Bacăului

Numărul bisericilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, 692, arată, fără echivoc, că cei 600 de ani de continuitate în scaunul arhieresc nu au fost în zadar. Dintre acestea, 106 sunt moștenirea lăsată de înaintașii noștri.

Ca un răspuns al contemporaneității la exemplul strămoșilor, astăzi, pe întreg cuprinsul Arhiepiscopiei, găsim peste 115 biserici în construcție sau în diferite stadii de renovare. Între acestea, remarcabilă este Catedrala din Bacău, cu hramul „Înălțarea Domnului”, care a devenit un reper, fiind, în prezent, cel mai impunător lăcaș de cult din România.

Monumente renovate la Centrul eparhial

În ceea ce privește Centrul eparhial de la Roman, remarcăm că în anul care a trecut s-a reușit finalizarea renovării vilelor „Episcop Lucian Triteanu”, lucrare care a avut rolul de a conserva și arăta succesorilor noștri, atât bunul gust, cât și dăruirea cu care au fost înzestrați înaintașii noștri. De asemenea, în incinta Centrului eparhial, s-a reușit și renovarea camerelor pentru preoți, care, după finalizarea lucrărilor, au primit ca nouă titulatură: „Casa Epivata”.

Aceste investiții s-au realizat, în cea mai mare parte a lor, prin contribuția benevolă a

FOTO: VOIREL COJAN

Aflat la Roman cu prilejul festivității prilejuite de ridicarea Episcopiei Romanului în rangul de arhiepiscopie, cu titulatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, PF Patriarh Daniel a oficiat slujba de sfințire a caselor de protocol „Episcop Lucian Triteanu” din incinta Centrului eparhial de la Roman (12 septembrie 2009)

credincioșilor, dar s-au solicitat și obținut fonduri și de la instituții centrale, județene și locale.

De asemenea, lucrări de consolidare, renovare și construcție se desfășoară pe întreg cuprinsul Eparhiei Romanului și Bacăului. În anul 2009, preoții - care au solicitat Centrului eparhial ajutor sau informații, referitoare la obținerea documentației necesare la desfășurarea legală a activităților de construcție și renovare, precum și în vederea accesării de fonduri de la instituțiile statului - au fost susținuți și îndrumați cu competență.

Proiecte pentru 2010

Începutul anului 2010 - deși acesta se anunță destul de sinuos, dacă urmărim evoluția evenimentelor economice din țară și străinătate - ne face totuși să privim înainte cu încredere și, mai mult decât atât, să îndrăznim să creionăm și un plan de acțiune. Astfel, în anul care urmează, ne propunem: intensificarea activităților în vederea recuperării bunurilor mobile și imobile care au aparținut bisericii; informatizarea integral și integrată a Centrului eparhial, protopopiatelor cât și a parohiilor, acțiune demarată deja începând cu 1 ianuarie 2010; demararea, în primul trimestru din an, a unei acțiuni ample de reinventariere a bunurilor de patrimoniu, cât și a întregului fond mobil și imobil aflat în posesia unităților de cult din cuprinsul eparhiei; repararea, modernizarea și extinderea unor spații existente, precum și construcția altora noi, necesare diversificării activităților Centrului eparhial; identificarea unor noi surse de finanțare pentru activitățile Bisericii, inclusiv prin cooperarea cu firme specializate în vederea accesării de fonduri structurale europene; reînființarea în cadrul Centrului eparhial a fabricii de lumânări, dotată cu tehnologie nouă, în conformitate cu noile norme europene.

Acestea sunt câteva dintre realizările din anul trecut și gândurile noastre de viitor, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, sperăm să le înfăptuim într-o măsură cât mai mare anul acesta. (Pr. Dragoș Alexandru MUNTEANU, Inspector patrimoniu și construcții)

Recuperarea bunurilor Bisericii, în atenția Sectorului Economic

O latură importantă din activitatea Sectorului Economic al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în anul care a trecut, a constituit-o recuperarea terenurilor (arabil, silvic etc.), care au aparținut Centrului eparhial, protopopiatelor, parohiilor și mănăstirilor. Aceasta s-a finalizat, din nefericire, cu puține realizări, în special din cauza legislației actuale, care s-a dovedit la fel de anevoioasă ca și în anii precedenți.

În pofida faptului că, în ultimii ani, s-au făcut pași mari în sensul definirii și garantării

proprietății, ne confruntăm cu trista realitate că, la 31 decembrie 2009, terenul arabil recuperat pe întreg cuprinsul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, nu este cel pe care-l posedam înainte de anul 1946, iar la terenurile silvice, deși situația este mai bună, nu este una care să ne mulțumească.

Referitor la recuperarea imobilelor intravilane, terenuri și clădiri, expropriate de regimul comunist, deși există o Comisie de Retrocedare la București, care se ocupă exclusiv de aceste probleme și în pofida faptului că unitățile de cult au depus dosarele la termen, foarte puține dintre ele și-au găsit rezolvarea, iar ritmul și modalitatea de lucru a acestei comisii lasă deseori de dorit.

Oficiul juridic al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a analizat și înaintat propuneri în vederea încheierii unor parteneriate atât cu reprezentanți ai autorităților locale, cât și cu inspectoratele școlare.

Consultanță și reprezentare juridică pentru parohii și mănăstiri

Arhiepiscopia Romanului și Bacăului a încheiat în anul 2009 diverse acte de colaborare cu inspectoratele școlare și diverse unități de învățământ pentru reglementarea acțiunilor de cooperare în domeniul educației religioase, de creștere a implicării profesorilor de religie și a elevilor în activități cultural-educative și de voluntariat. Pe parcursul anului trecut, unele dintre parohiile Arhiepiscopiei au încheiat cu autoritățile locale acorduri de parteneriat în scopul realizării unor proiecte pentru dezvoltarea comunității. De asemenea, în anul 2009, Oficiul juridic al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a reprezentat eparhia în fața instanțelor de judecată în 5 dosare.

În anul 2009, pentru realizarea unor proiecte pentru dezvoltarea comunității, la Scorteni, Secuieni, Pâncești ș.a., între Consiliile Locale și parohii au fost încheiate Acorduri de parteneriat privind modernizarea drumurilor, a Căminului cultural, grădiniței și a școlilor din zonă. Oficiul juridic a analizat și a făcut propuneri privind forma și conținutul acordului de parteneriat, urmărind respectarea legiilor bisericești și a legislației în vigoare.

Consultanță juridică pentru parohii

Parohia Scorteni, Protopopiatul Moinești, a solicitat ajutor în vederea încheierii unui contract de comodat pentru o suprafață de 2ha către firma SC Prens Construct SRL Bacău. Oficiul juridic a redactat și vizat contractul care a fost apoi autentificat la un birou notarial.

Parohia Răcăciuni, Protopopiatul Onești, a înaintat documentația prevăzută de legiurile bisericești pentru schimbarea unei suprafețe de teren. Pe terenul cedat de biserică, în suprafață de 2000 mp, Consiliul Local v-a implementa proiectul „Alimentare cu apă pentru satul Răcăciuni”, iar pe terenul intravilan, 2000 mp, primit de la primărie se va pune piatră de temelie pentru ridicarea unui alt lăcaș de cult.

Parohia Buciumi, Protopopiatul Onești, din lipsă de fonduri, a concesionat primăriei din localitate o suprafață de 2635 mp, în folosință gratuită pentru construirea unei noi capele. La această dată parohul a primit o solicitare din partea Consiliului Local Bucium, pentru a reîntra în posesia terenului concesionat și a capelei ridicate. În perioada următoare, Oficiul juridic va întocmi actele necesare cu respectarea legislației în vigoare.

Cooperarea cu autoritățile reglementată legal

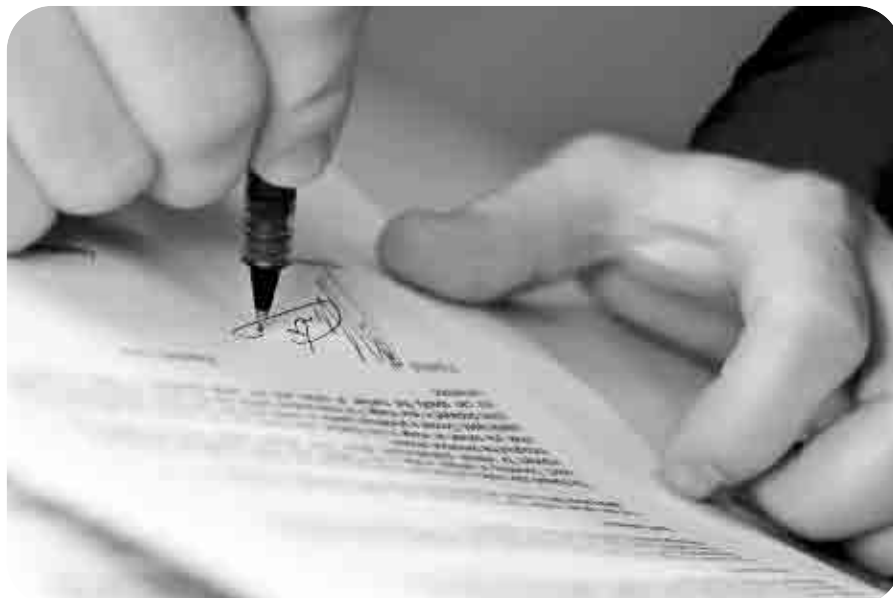
Arhiepiscopia Romanului și Bacăului a încheiat în anul 2009 diverse acte de colaborare cu inspectoratele școlare și diverse unități de învățământ pentru reglementarea acțiunilor de cooperare în domeniul educației religioase, de creștere a implicării profesorilor de religie și a elevilor în activități cultural-educative și de voluntariat. Astfel, Oficiul juridic a analizat și înaintat propuneri în vederea încheierii următoarelor parteneriate: Concurs interdisciplinar județean „Un copil bun pentru o lume mai bună”, adresat elevilor claselor a III-a și a IV-a din Jud. Bacău; Concurs de proiecte școlare „Dăruind vei dobândi”, în colaborare cu Inspectoratul Școlar al Jud. Bacău; Concurs de

eseuri și creație literar-religioasă „Lumină din Lumină”, în colaborare cu Inspectoratul Școlar al Jud. Bacău și Liceul de Artă „George Apostu” Bacău; Proiectul educațional „Spune DA vieții!”, adresat elevilor liceeni din Municipiul Roman, în colaborare cu Colegiul Național Roman-Vodă.

Prezentări în instanță

În anul 2009, Oficiul juridic al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a reprezentat Eparhia în fața instanțelor de judecată în 5 dosare.

În unele situații, preotul paroh a solicitat Oficiului juridic doar consultanță, în conformitate cu prevederile art. 50, lit. „e” din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, consilierul juridic urmărind demersurile parcurse de către acesta, astfel: Parohia „Cuvioasa Parascheva” din Bacău se judecă cu Primăria Municipiului Bacău pentru o servitute de trecere; Parohia „Sfinții Voievozi” Roman s-a judecat cu Primăria Municipiului Roman pentru obținerea dreptului de proprietate asupra bisericii, turnului clopotniță și terenului aferent acestora; Parohia „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Roman a chemat în judecată Eon Moldova pentru despăgubiri bănești; Parohia „Precista Mică” Roman s-a judecat cu Primăria Municipiului Roman pentru obținerea dreptului de proprietate privind biserica, casa parohială și terenul aferent acestora. **(Jr. Aurelian ALEXA, Consilier Juridic)**

În sprijinul persoanelor aflate în dificultate

În anul care a trecut, sub egida Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, s-au desfășurat mai multe activități și proiecte de asistență socială, care au presupus efectuarea de anchete sociale, asigurarea asistenței pentru categoriile defavorizate, identificarea surselor de finanțare viabile pentru astfel de acțiuni, supravegherea modului de distribuție a fondurilor colectate, dar și obținerea acreditării pentru o serie de proiecte în curs de desfășurare.

În anul care a trecut, personalul angajat în sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a fost alcătuit dintr-un consilier, un inspector, 6 asistenți sociali (3 la protopopiate și 3 la parohii), patru angajați cu studii superioare, care și-au desfășurat activitatea în sistemul social-filantropic al eparhiei și alți 8 angajați cu diverse funcții și responsabilități (kinetoterapeut, asistent social principal, lucrători sociali, portar, îngrijitor etc); și, nu în ultimul rând, trebuie să amintim cei 20 de preoți misionari.

28.504 de persoane au beneficiat de sprijin

Prezentăm mai jos, în sinteză, indicatorii care reflectă munca celor implicați direct în acest sector: 906 anchete sociale efectuate în anul 2009, din care: 83 anchete/dosare beneficiari făcute de asistenții sociali de la Centrul eparhial; 668 anchete/dosare beneficiari făcute de asistenții de la parohii și protoierii; 155 anchete/dosare beneficiari făcute în colaborare cu asistenții sociali de la primării.

În anul care tocmai s-a încheiat, 28.504 de persoane aflate în dificultate au beneficiat de ajutorul Bisericii, dintre care 8.835 copii, 11.122 persoane vârstnice, 7.336 familii sărace, 1.211 persoane cu dizabilități, cu SIDA, delincvenți, dependenți.

Fondurile pentru Bugetul activităților de asistență socială - în total 508.801 lei noi - au provenit din mai multe surse: din Fondul „Filantropia” 75.180 lei, din Fonduri proprii în cadrul parohiilor 32.390 lei, din Fondurile

Filialei Bacău a Fundației „Episcop Melchisedec” 48.350 lei, din Fonduri publice 61.200 lei, de la Cutia milei 57.115 lei, din Finanțări externe (PHARE, FRDS, FDSC etc.) 11.930 lei, din alte surse (2%, sponsorizări, donații) s-au folosit 16.5318 lei, din colecte efectuate în parohii s-au folosit 57.318 lei.

Aceste fonduri au fost distribuite după cum urmează: din Fondul „Filantropia” au fost acordate ajutoare financiare persoanelor asistate social - 5.980 lei, cheltuieli legate de activitatea organizatorică și salarii personal - 22.644 lei, pentru întreținerea și administrarea instituțiilor de ocrotire ale Bisericii - 46.556 lei. Din alte surse decât Fondul „Filantropia”, ajutoarele financiare acordate persoanelor asistate social au ajuns la 145.464 lei, cheltuieli legate de activitatea organizatorică și salarii personal la 26.141 lei, pentru întreținerea și administrarea instituțiilor de ocrotire ale Bisericii - 76.945 lei, pentru susținerea propriilor programe social-filantropice - 171.641 lei, pentru sprijinirea activităților social-filantropice ale protoieriei/eparhiei - 13.430 lei.

Proiecte desfășurate și instituții nou-înființate

În anul 2009, Sectorul Asistență socială și Filantropie al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-a implicat în derularea următoarelor proiecte sociale: tabere creștine de vară, de care au beneficiat 155 de copii și tineri; ajutoare oferite pentru copii, persoane vârstnice, familii aflate în dificultate, persoane cu dizabilități, dependenți, persoane infectate cu HIV - 29735 beneficiari; programe sociale pentru deținuți - 750 beneficiari; servicii de recuperare neuro-

motorie - 33 de beneficiari; servicii oferite de centre de zi pentru copii - 65 de copii; cantină socială - 68 de beneficiari; consultații oftalmologice și ochelari gratuit - 450 de beneficiari; hrană la domiciliu - 35 de beneficiari; burse sociale - 35 de beneficiari; consiliere și servicii religioase pentru persoane asistate în centre rezidențiale în baza parteneriatelor încheiate de Sectorul de Asistență socială al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Cu sprijinul mănăstirilor din eparhie și al Protopopiatului Roman, s-a asigurat hrana pentru aproximativ 400 de pelerini, prezenți în orașul Roman, cu ocazia evenimentelor care au marcat ridicarea la rangul de Arhiepiscopie a eparhiei noastre.

Prin colaborarea cu Fundația „Pro Vita” au fost aduse din Olanda materiale de construcții, mobilier, lenjerie etc pentru igienizarea și remobilarea parțială a Seminarului Teologic „Sf. Gheorghe” Roman.

De asemenea, trebuie amintit că, în anul 2009, Filiala Bacău a Fundației „Episcop Melchisedec” a primit acreditarea pentru deschiderea Centrului de zi pentru copii „Sf. Ioan Botezătorul” și a Centrului de recuperare neuromotorie „Sf. Vasile cel Mare”. De asemenea, Fundația „Episcop Melchisedec” a primit acreditări pentru deschiderea Centrului de zi pentru copii „Episcop Melchisedec”, Grădinița socială, Adăpost de noapte, Cantină socială, Centru de consiliere, sprijin și informare.

Tot în acest an a fost acreditat Așezământul social-filantropic „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” Hârja, com. Oituz. **(Pr. Eugen CIUCHE, Consilier social-filantropic și misionar)**

La Centrul Eparhial din Roman, sub președinția Preasfințitului Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, a avut loc sâmbătă, 23 ianuarie, Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ultima cu actuala componență.

ACTUALITATE

Reglementări privind alegerile pentru organismele deliberative și executive parohiale și eparhiale în 2010

Urmare a Hotărârii Sfântului Sinod nr. 6282/ 2009, în cursul anului 2010 expiră mandatele organismelor deliberative și executive parohiale și eparhiale din cuprinsul Patriarhiei Române, alese pentru perioada 2006-2010 și, în consecință, vor fi aleși noii membri ai acestora pentru perioada 2010-2014.

Pentru a veni în sprijinul preoților parohi, care au responsabilitatea organizării scrutinului electoral ce se va desfășura după calendarul stabilit, prezentăm în cele ce urmează procedura extrasă din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și din Regulamentul pentru alegerea, funcționarea și dizolvarea organismelor deliberative și executive din parohiile, protopopiatele și eparhiile din Patriarhia Română, cu mențiunea că vor fi subliniate prevederile noi din Statut referitoare la acest subiect.

Convocarea Adunării parohiale electorale

Până la termenul stabilit de autoritatea superioară bisericească, preoții parohi vor întocmi Lista membrilor Adunării parohiale, în ordinea alfabetică cu toți credincioșii majori, care au domiciliul în cuprinsul parohiei, bărbați și femei, care mărturisesc prin credința, faptele și ținuta lor morală, atașamentul față de Biserica Ortodoxă (art. 54 alin. 2 din Statut și art. 2 din Regulament).

În prima duminică, după acest termen, preoții vor da citire acestei liste electorale, apoi aceasta va fi afișată pe ușa bisericii parohiale, unde va rămâne paisprezece zile lucrătoare, pentru eventuale contestații. La bisericile filiale se va face o înștiințare scrisă în care se anunță afișarea listei la parohie (art. 4 din Regulament).

După paisprezece zile, preoții vor convoca Consiliul parohial pentru a definitiva Lista electorală, prin adăugarea celor omiși sau ștergerea celor ce nu îndeplinesc condițiile statutare și regulamentare menționate mai sus și o vor valida prin încheierea unui proces verbal (art. 5 din Regulament).

În termen de trei zile de la întrunirea Consiliului parohial, Lista electorală, în două exemplare, va fi înaintată, de către preoții parohi, la Protopopiatul de care aparțin (art. 6 din Regulament).

Întrunirea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

La Centrul Eparhial din Roman, sub președinția Preasfințitului Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, a avut loc sâmbătă, 23 ianuarie, Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ultima cu actuala componență, dat fiind că s-au încheiat cei patru ani de mandat ai celor 30 de membri, mireni și clerici, aleși pentru perioada 2006-2010.

Manifestarea a debutat cu oficierea, la Catedrala arhiepiscopală „Sf. Cuv. Parascheva” din Roman, a slujbei de Te-Deum, în prezența PS Episcop Ioachim Băcăuanul și a membrilor Adunării Eparhiale. Ceremonia religioasă a fost oficiată, sub protia părintelui Gheorghe Miron, de către toți cei zece preoți membri ai Adunării Eparhiale. După rugăciunile de mulțumire aduse Bunului Dumnezeu pentru acești ani, încărcăți de evenimente religioase istorice pentru străvechea noastră eparhie, a urmat, în sala de ședințe a

Centrului eparhial de la Roman, deschiderea lucrărilor, prin constituirea biroului și apelul nominal. A urmat cuvântul Preasfințitului Episcop Ioachim, care a ținut să le mulțumească membrilor Adunării Eparhiale pentru maniera în care s-au implicat în buna desfășurare a evenimentelor istorice trăite de credincioșii eparhiei noastre în ultimii doi ani. Apoi, conform regulamentului, au fost înmânate dările de seamă rapoartelor comisiilor. După citirea și studierea acestora, a urmat prezentarea referatelor, Adunarea Eparhială continuând cu prezentarea planului financiar pe anul 2010 și descărcarea gestiunii pe 2009. Ca în fiecare an, la finalul întrunirii, unii dintre membrii Adunării au luat cuvântul, mulțumind Preasfințitului Episcop-vicar Ioachim pentru modul în care a colaborat cu ei, dar și pentru felul în care a coordonat activitățile Centrului eparhial de când, din încredințarea Sfântului Sinod al BOR, a preluat coordonarea activităților administrative, economice, social-filantropice și culturale desfășurate în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. (Pr. Constantin GHERASIM)

Protopopul va viza cele două exemplare de liste din care unul va fi restituit, în termen de cinci zile de la primire, parohiei, iar unul va fi păstrat la Protopopiat (art. 6 din Regulament).

În duminica următoare primirii listei vizate de protopop, preoții parohi vor convoca Adunarea parohială electorală pentru duminica următoare sau pentru cea de peste două săptămâni, prin anunțarea în biserică, după Sf. Liturghie și prin afișarea la ușa bisericii parohiale, a celor filiale, și a oficiului parohial a formularului tip nr. 3 (art. 8 din Regulament).

În una dintre cele două duminici se întrunește Adunarea parohială electorală în vederea constituirii ei și alegerii membrilor

Consiliului parohial (art. 59, 66 din Statut și 15-21, 22 și 23 din Regulament).

Alegerile pentru organismele deliberative și executive parohiale

Adunarea parohială electorală alege, din cadrul ei, pe membrii Consiliului parohial, în număr de 7, 9 sau 12, membri de drept, numai bărbați, precum și 2-4 membri supleanți (art. 59 din Statut), după numărul credincioșilor care alcătuiesc parohia.

Tatăl, fiul, frații, socrul și ginerele, nașul și finul, nu pot fi împreună membri ai Consiliului parohial. Sunt membri de drept, cu vot deliber-

Pentru Comitetul parohial se aleg membri în număr dublu față de cel al Consiliului parohial, care pot fi bărbați și femei (art. 66 alin. 1 din Statut), după numărul credincioșilor care alcătuiesc parohia.

ativ, preotul paroh ca președinte, ceilalți preoți și diaconi slujitori activi, precum și primul cântăreț al bisericii parohiale (art. 59 alin. 3 și 4 din Statut; art. 15, 16 și 17 din Regulament).

Pentru Comitetul parohial se aleg membri în număr dublu față de cel al Consiliului parohial, care pot fi bărbați și femei (art. 66 alin. 1 din Statut), după numărul credincioșilor care alcătuiesc parohia.

În Duminică următoare sau în cea de peste două săptămâni, va avea loc ședința de constituire a Consiliului parohial, în care se va alege un secretar, se va depune jurământul de credință de către noii aleși (art. 24 din Regulament) și vor fi delegați episcopii, cf. art. 26 și 63 din Regulament.

Lista cu membrii Consiliului parohial va fi înaintată la Protopopiat în termen de opt zile, iar protopopul o va aviza și înainta Centrului eparhial în termen de trei zile, în vederea confirmării acestora de către Consiliul eparhial (art. 98, lit., „o”, din Statut).

Listele consilierilor delegați ca episcopii se vor comunica, în vederea aprobării, protopopiatelor, în termen de opt zile (art. 63 din Statut și 26 alin. 4 din Regulament) după care, în termen de trei zile de la comunicarea aprobării, vor depune jurământul (art. 27 din Regulament);

În duminică următoare depunerii jurământului de către episcopii sau în cea de peste două săptămâni se va convoca ședința de constituire a Comitetului parohial, cf. art. 25, alin. 1 din Regulament;

În termen de 8 zile de la alegerea membrilor în Consiliul parohial, se pot depune contestații la oficiul parohial, care se vor fi transmise, prin Protopopiat, la Consiliul eparhial care, după ce va cerceta și analiza motivul contestațiilor, poate dispune repetarea alegerilor, sub președinția protopopului sau a unui delegat al său. Hotărâ-

rele Consiliului eparhial sunt și rămân definitive (art. 29 din Regulament).

Alegerile pentru organismele deliberative și executive eparhiale

Constituirea Biroului Electoral Eparhial este reglementată prin art. 69 din Regulament.

Până la un termen stabilit de autoritatea superioară bisericească se vor delimita circumscripțiile electorale, în vederea constituirii colegiilor electorale preoțești și mirenești, se vor desemna președinții acestora și se vor comunica aceste date cu cel puțin 30 de zile înainte de data alegerilor (art. 91 alin. 2-5 din Statut și art. 65-66, 68 din Regulament);

Depunerea candidaturilor pentru alegerile preoțești și mirenești la Biroul Electoral Eparhial se poate face cel mai târziu cu 10 zile înainte de data fixată pentru alegeri (art. 61 și 91 din Statut). Vicarul administrativ eparhial, consilierii eparhiali, inspectorii eparhiali, secretarul eparhial și protopopii nu pot fi membri aleși ai Adunării eparhiale (art.199, lit. „b”, din Statut).

Calendarul alegerilor pentru organismele deliberative și executive eparhiale

10 - 24 februarie 2010 - constituirea colegiilor electorale preoțești și mirenești;

01 - 05 aprilie 2010 - depunerea candidaturilor pentru alegerile preoțești și mirenești la Biroul Electoral Eparhial;

15 aprilie 2010 - lucrările colegiilor electorale preoțești și mirenești pentru alegere membrilor clerici și mireni în Adunarea Eparhială;

Circumscripții electorale în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

În urma ședinței Permanentei eparhiale, din data de 26 ianuarie 2010, de la Centrul Eparhial, Sectorul administrativ-bisericesc precizează că, în vederea organizării în bune condiții a alegerilor pentru Adunarea Eparhială, ce se vor desfășura în data de 15 aprilie 2010, s-au hotărât circumscripțiile electorale și delegații eparhiali, după cum urmează:

- Colegiul nr. 1 - Biserica „Precista Mare” Roman - delegat PC Pr. Antoce Dan Alexandru
- Colegiul nr. 2 - Biserica „Sf. Gheorghe” Roman - delegat PC Pr. Tuscanu Florin Aurel
- Colegiul nr. 3 - Biserica „Precista” Bacău - delegat PC Pr. Tomozei Constantin
- Colegiul nr. 4 - Biserica „Sf. Gheorghe” Bacău - delegat PC Pr. Pleșcău Ioan
- Colegiul nr. 5 - Biserica „Sf. Dumitru” Bacău - delegat PC Pr. Ciuche Eugen Ciprian
- Colegiul nr. 6 - Biserica „Pogorârea Sf. Duh” Onești - delegat PC Pr. Alupei Constantin
- Colegiul nr. 7 - Biserica „Precista” Tg. Ocna - delegat PC Pr. Ciobotaru Dumitru
- Colegiul nr. 8 - Biserica „Sf. Gheorghe” Moinesti - delegat PC Pr. Moraru Petrea
- Colegiul nr. 9 - Biserica „Sf. Nicolae” Buhuși - delegat PC Pr. Segneanu Laurentiu
- Colegiul nr. 10 - Biserica „Adormirea Maicii Domnului” Pâncești - delegat PC Pr. Radu Vasile

(Pr. Dan Alexandru ANTOCE, Consilier administrativ)

Urmează desfășurarea lucrărilor Colegiului preoțesc și mirenesc pentru alegerea membrilor clerici și mireni în Adunarea eparhială, după care, depunerea eventualelor contestații, constituirea Adunării eparhiale, delegarea unui cleric și a doi mireni ca reprezentanți eparhiali în Adunarea Națională Bisericească, comunicarea la Cancelaria Sf. Sinod a numelor reprezentantului cleric și ale celor doi mireni delegați de Adunarea eparhială pentru Adunarea Națională Bisericească și constituirea Adunării Naționale Bisericești. **(Pr. Laurentiu SEGNEANU, Inspector eparhial bisericesc)**

16 - 23 aprilie 2010 - perioada de contestații la alegerile pentru Adunarea Eparhială;
24 aprilie 2010 - Constituirea Adunării Eparhiale;

26 - 30 aprilie 2010 - înaintarea către Cancelaria Sfântului Sinod a listei membrilor clerici și mireni în vederea emiterii Deciziei patriarhale de confirmare a noii Adunări Eparhiale, precum și a celor trei reprezentanți (1 cleric și 2 mireni) ai Adunării Eparhiale în Adunarea Națională Bisericească. **(Pr. Dan Alexandru ANTOCE, Consilier administrativ)**

S-a hotărât ca, în conținutul lucrării, chestiunile ce țin de muzica bizantină sau corală românească să fie însoțite de tratarea unui bogat bagaj de noțiuni liturgice și imnografice.

ACTUALITATE

Întrunirea colectivului de elaborare a Dicționarului de muzică bisericească

În data de 15 ianuarie 2010 a avut loc, la Centrul social-filantropic „Sf. Mc. Pantelimon“ din Lacu Sărat (jud. Brăila), întrunirea colectivului de elaborare a Dicționarului de muzică bisericească, proiect inițiat de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Proiectul a fost încredințat Comisiei sinodale pentru muzică bisericească, for în a cărui componență se află IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Sub purtarea de grijă a celor trei ierarhi, o comisie formată din profesori ai facultăților de teologie și seminariilor teologice de pe cuprinsul Patriarhiei Române -condusă de către Pr. Prof. Univ. Dr. Nicu Moldoveanu, Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae Necula și Conf. Univ. Dr. Vasile Vasile - a fixat metodologia cercetării și întocmirii acestui document atât de necesar teologiei românești.

Despre importanța alcătuirii acestui tratat a vorbit, în deschidere, IPS Arhiepiscop Casian, președintele Comisiei sinodale pentru muzică bisericească, semnalând oportunitatea acestui proiect de anvergură, prezentând totodată o serie de lucrări aparținând lui Viorel Cosma, Nicu Moldoveanu sau Sebastian Barbu Bucur, în măsură să traseze o paradigmă pentru un document mult mai complex, ce se va constitui cu precădere în sfera studiului teologic. În acest sens, s-a hotărât ca, în conținutul lucrării, chestiunile ce țin de muzica bizantină sau corală românească să fie însoțite de tratarea unui bogat bagaj de noțiuni liturgice și imnografice, bucurându-ne în acest sens de activitatea de cercetare desfășurată până acum de către Pr. Prof. Dr. Nicolae Necula.

Prezentarea istoricului și terminologiei specifice muzicii bisericești

Partea isagogică a lucrării va cuprinde referințe detaliate despre istoricul muzicii religioase de origine bizantină, școlile cele mai relevante din cultura panortodoxă, cu precădere din cea românească, dar și o tratare amplă a documentelor muzicale, cu

Lucrările privind elaborarea Dicționarului de muzică bisericească, desfășurate la Galați, au fost prezidate de membrii Comisiei sinodale pentru muzică bisericească: IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

precădere a manuscriselor și tipăriturilor românești de muzică bisericească, din țară și străinătate.

Conținutul larg al lucrării, referitor la terminologia tehnică și teologică, personalități ale domeniului, referiri la activitățile vechilor școli de muzică psaltică, se dorește completat de studii paralele al muzicii corale românești, de cel al genurilor muzicale cu specific regional din Patriarhia Română, precum și de frecvente mențiuni privitoare la fenomenul muzical religios contemporan, urmărindu-se astfel semnalarea unor puncte de referință ale excelenței în acest domeniu, atât din punct de vedere interpretativ, cât și compozistic sau de cercetare istorico-teoretică.

Desemnarea responsabililor regionali pentru dezvoltarea proiectului

Evocarea experienței cercetării românești asupra datelor ce privesc studiul propus de acest dicționar a fost realizată de către PS Episcop Ioachim Băcăuanul, ce a adus în discuție momente din activitatea recentă de cercetare a manuscriselor psaltice din Biblioteca Arhiepiscopiei Romanului.

S-a hotărât apoi desemnarea unor responsabili regionali cu privire la actualizarea datelor cercetătorilor și colaboratorilor, fiind desemnați Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandrel Barnea de la Facultatea de Teologie Ortodoxă Iași, și Conf. Univ. Dr. Vasile Vasile de la Universitatea de Muzică din București.

S-au stabilit apoi limitele ariei de tratare a materialului, în care urmează să fie incluse și per-

sonalități a căror creație muzicală a avut un impact interconfesional.

PS Episcop Ioachim Băcăuanul a insistat, apoi, pe chestiunile practice, care țin de activitatea de cercetare, semnalând necesitatea susținerii acestui demers prin dispoziții chiriarhale oriunde este cazul, făcând și propunerea de a se redacta scrisori de acreditare a cercetătorilor din partea chiriarhilor.

Arhiepiscopia Romanului, reprezentată în Dicționarul de muzică bisericească

În partea a doua a lucrărilor s-a făcut o distribuție pe criterii regionale a personalităților ce vor fi analizate de către părinții profesori, însoțită de o competență consiliere, realizată de către profesorul Vasile Vasile.

Prin cuvântul său, IPS Arhiepiscop Teodosie a prefat concluziile dezbaterii privitoare la metodologia întocmirii dicționarului.

Discuțiile propuse de către cei trei sinodali prezenți au gravitat apoi spre teme de interes din actualitate, cum ar fi statutul cântărețului bisericesc, dar și viitorul școlilor vocaționale, cu precădere cel al școlilor de cântăreți bisericești.

Prezența PS Ioachim Episcop Băcăuanul la acest eveniment a înnobilit reprezentarea Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ostenitorii din această parte a țării urmând a fi evocați așa cum se cuvine în Dicționarul de muzică bisericească de către autorii acestui document care se dorește a deveni punct de referință al teologiei românești. (Arhid. Ionuț AMĂRINII)

La slujbă, în pofida gerului Bobotezei

Ca în fiecare an, Boboteaza a fost așteptată cu nerăbdare de toți credincioșii din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, care și-au dorit să se bucure de binecuvântarea apei sfințite în această zi. Pe întreg cuprinsul eparhiei, în biserici s-a oficiat slujba Sfintei Liturghii și slujba de sfințire a aghesmei mari. Credincioșii, prezenți în număr mare, n-au ținut seama nici anul acesta de frigul de afară, umplând curțile bisericilor.

Pentru orice creștin ortodox, Praznicul Botelului Domnului (numit popular și Bobotează) este o sărbătoare mult așteptată. În primul rând, ea face parte din ciclul Sărbătorilor de iarnă. Apoi, ea este pregătită printr-un post aspru, chiar dacă doar de o zi, în ajun, pe 5 ianuarie. De asemenea, în ajun, sau cu câteva zile înainte, credincioșii primesc în casele lor preotul ce vine și le sfințește locuințele. De la praznicul Bobotezei, vreme de opt zile, credincioșii iau cu multă evlavie, pe nemâncate, aghiasmă mare.

Sărbătorirea Bobotezei la Comănești

Pentru locuitorii din Comănești și împrejurimile de pe valea Trotușului, sărbătoarea are o semnificație aparte, deoarece au privilegiul și binecuvântarea de a primi ierarhul locului. Acest lucru s-a încetățenit la Comănești la cererea credincioșilor și a preoților ce-i păstoresc, după inundațiile din 2005, ce au avut urmări dramatice în zonă. Din anul următor, la Bobotează, a

Comăneștenii s-au bucurat de slujba arhierescă oficiată în orașul lor de către PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul

fost invitat PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. De atunci și până în prezent, la acest praznic împăratesc, în dimineața zilei de 6 ianuarie, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a fost întâmpinat de oficialități, credincioși și un sobor de preoți, având în mijloc pe părintele paroh Valentin Porojnicu de la Catedrala „Sf. Împărați Constantin și Elena” din centrul orașului. Aici a fost oficiată Sfânta Liturghie arhierescă, iar, la final, toți cei prezenți s-au bucurat să asculte cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej de ierarhul locului. La ora 12, pe o scenă amenajată în parcul din centrul orașului, PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a oficiat slujba de sfințire a aghesmei mari, înconjurat de toți preoții din oraș și împrejurimi, spre bucuria credincioșilor din localitate. După terminarea slujbei s-a mers, ca în fiecare an, în procesiune, cântându-se troparul praznicului „În Iordan botezându-Te Tu, Doamne”, până la râul Trotuș. Aici, de pe un pod, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a rostit mai multe rugăciuni, a aruncat trei cruci de

lemn, cum este binecunoscuta tradiție, apoi a stropit apele Trotușului cu aghiasmă mare.

Toți cei care participă la, de acum, tradiționala procesiune de Bobotează, nu simt gerul Bobotezei, învins de credința în Dumnezeu, de dragostea ce o iradiază arhipăstorul lor drag și nădejdea că, în anul ce tocmai începe, vor fi feriti de revărsarea apelor Trotușului.

Trei cruci de gheață la Onești

La Onești, sărbătoarea Botelului Domnului este praznuită în mod deosebit. Anul acesta, în preajma Catedralei „Pogorârea Sfântului Duh” din Onești, au fost amplasate cruci de gheață, realizate special pentru această sărbătoare. „Am făcut trei cruci de gheață, cu dimensiuni diferite. Una dintre ele o vom duce la capela „Sf. Pantelimon”, din curtea spitalului orășenesc, pentru ca să fie și acolo un semn al Bobotezei”, a declarat părintele Constantin Alupei, protopop de Onești, citat de Agenția de Știri Basilica. (Pr. DANIE ENEA)

Sărbătoarea Bobotezei la Catedrala arhiepiscopală din Roman

După o tradiție similară celei din Ajunul Crăciunului, în Ajunul Bobotezei răspunsurile la strană au fost date de clericii Catedralei, după care, cu aghiasma mare și cu icoana Botelului Domnului nostru Iisus Hristos, s-a mers la resedința episcopală, unde Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a primit cu bucurie pe vestitorii Epifaniei.

A doua zi, Sfânta Liturghie a fost săvârșită, de către un sobor de preoți și diaconi, iar după Rugăciunea Amvonului, în procesiune, s-a ieșit la aghiasmatarul din incinta Centrului eparhial, pentru a oficia slujba de sfințire a apei. (Protos. IERONIM GHEORGHITĂ)

Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a sfințit, pe 29 ianuarie, Centrul de zi „Sfânta Cuvioasă Parascheva” amenajat în cadrul Școlii Numărul 4, din orașul Moinești.

ȘTIRI

„Școală după școală” și la Moinești

Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a sfințit, pe 29 ianuarie, Centrul de zi „Sfânta Cuvioasă Parascheva” amenajat în cadrul Școlii Numărul 4, din orașul Moinești. Așezământul social a fost realizat în cadrul proiectului intitulat „Școală după școală” și deservește 20 de copii proveniți din familiile defavorizate. Copiii cuprinși în program vor primi îndrumare școlară și o masă la prânz. Acest proiect este implementat de biroul de Asistență Socială al Protopopiatului Moinești, fiind cel de-al treilea centru de zi pe care Sectorul de Misiune și Filantropie din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului îl deschide pe cuprinsul eparhiei. La deschiderea acestuia a colaborat și Primăria Municipiului Moinești, cu sprijinul căreia s-a amenajat spațiul necesar derulării proiectului, și s-au asigurat jumătate dintre porțiile de mâncare oferite zilnic copiilor, cealaltă jumătate fiind asigurată de Protopopiatul Moinești. (pr. Ctin Gherasim)

Mici colindători de la Centrul „Episcop Melchisedec”

Copiii care beneficiază de activitățile Centrului „Episcop Melchisedec” au bătut la ușa Preasfințitului Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, în pragul sărbătorii Nașterii Domnului. Însotți de doamna profesor Lucescu Viorica, directorul adjunct al Școlii cu clasele I-VIII, Nr. 8 din Roman și profesorul de religie Casian Silviu, voluntar la acest centru de binefacere, copiii au adus cu ei vestea nașterii Mântuitorului lumii.

Din luna mai a anului 2009, copiii Centrului beneficiază de Programul „Școală după școală” - masă gratuită zilnic, meditații și educație prin joc. De Crăciun au fost implicați în pregătirea programului de colinde și s-au bucurat de darurile primite de la Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul (Pr. Cătălin-Gheorghită Crețu)

La cumpăna dintre ani, credincioșii româșcani s-au aflat alături de PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul și de toți preoții din oraș, la slujba de Te Deum de la miezul nopții

Primele Sărbători de iarnă în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Prin purtarea de grijă și binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, credincioșii româșcani au pre-gustat din bucuria tainică a Sărbătorilor de iarnă, asistând la un concert de colinde, desfășurat în Catedrala arhiepiscopală din Roman, în ziua de 19 decembrie 2009, la care au participat: corul de maici al Mănăstirii Varatic, corul „Filomelos” din Onești și corul Seminarului Teologic din Roman. Cântarea lor și cuvântul de învățătură despre Praznicul Nașterii Domnului și despre colind, rostit de către PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul cu această ocazie, au fost darul duhovnicesc oferit tuturor credincioșilor din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului prezenți în acea seară în Catedrala „Sf. Cuvioasă Parascheva” din Roman.

În Ajunul Crăciunului, slujitorii Catedralei arhiepiscopale se împart între Altar și strană. Ca în fiecare an, și anul acesta, în mijlocul lor s-a aflat PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, veghind îndeaproape tipicul slujbei și intonând parte dintr-o cântărire specifică sărbătorii.

După tradiție, cu icoana Nașterii Domnului, au mers toți clericii la reședința episcopală pen-

tru a vesti darul și binecuvântarea peșterii din Betleem, în care s-a născut Pruncul Iisus.

În seara de Ajun, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a oficiat slujba Pavcernitei Mari cu Litia Praznicului, înconjurat de soborul preoților și diaconilor Catedralei arhiepiscopale, în prezența a numeroși credincioși.

De asemenea, Sfânta Liturghie din ziua praznicului a fost oficiată de către PS Ioachim Băcăuanul, într-o ambianță liturgică deosebită, în prezența unui număr impresionant de credincioși. La chinonic s-a dat citire Pastoralii de Crăciun a IPS Arhiepiscop Eftimie, iar după otpust, Preasfințitul Părinte Ioachim a înfățișat pe larg, în cuvântul său, învățătura hristologică privind înomenirea Fiului lui Dumnezeu. Totodată, ierarhul Romanului și Bacăului a adresat credincioșilor îndemnul de a trăi viața creștină autentică, în contextul unui moment istoric dificil.

La finalul slujbei, diaconii Iulian Mușat, Adrian Ciobanu și Ionuț Amarinei au fost hirotesii arhidiaconi, iar ierom. Elefterie Tărcuță a fost hirotesit protosinghel.

Și la cumpăna dintre ani credincioșii româșcani s-au aflat alături de păstorul lor și de toți preoții din oraș, la slujba de Te Deum de la miezul nopții. După oficierea slujbei, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a citit rugăciuni de binecuvântare și dezlegare și a adresat tuturor celor prezenți un cuvânt de învățătură, care a avut ca temă timpul care se scurge în favoarea sau defavoarea sufletelor noastre. A doua zi, slujba Sfintei liturghii a Marelui Ierarh Vasile, din 1 Ianuarie 2010, a fost oficiată de soborul de preoți și diaconi de la Catedrala arhiepiscopală. (Pr. Ieronim GHEORGHITĂ, Mare Eclesiarh al Catedralei arhiepiscopale)

Joi, 28 ianuarie 2010, au avut loc, la Seminarul „Sf. Gheorghe“ din Roman, manifestările dedicate Sfinților Trei Ierarhi, ocrotitorii instituțiilor de învățământ teologic din țară.

Sfinții Trei Ierarhi omagiați la Seminarul Ortodox din Roman

Joi, 28 ianuarie 2010, au avut loc, la Seminarul „Sf. Gheorghe“ din Roman, manifestările dedicate Sfinților Trei Ierarhi, ocrotitorii instituțiilor de învățământ teologic din țară, la care a fost prezent și Preasfântul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Manifestările au debutat cu oficierea Utreaniei și Acatistului Sfinților Trei Ierarhi, apoi a Sfintei Liturghii, de către un sobor alcătuit din preoți profesori ai seminarului și preoți ai căror copii urmează cursurile instituției de învățământ teologic din Roman.

Apoi a urmat slujba parastasului, la care au fost pomeniți ctitorii fondatori ai instituției teologice, profesorii și elevii și alte personalități care și-au desfășurat activitatea la Seminarul „Sf. Gheorghe“ din Roman.

De la orele 11.30 a avut loc un simpozion dedicat celor pe care Biserica i-a numit „Mari dascăli ai lumii și ierarhi“. În cadrul acestei mani-

festări, elevii au susținut trei referate: „Ce înseamnă a fi teolog, după Sf. Grigore Teologul“ (elev Ghiniță Daniel, anul I); „Sublimitatea preoției la Sf. Ioan Gură de Aur“ (elev Prepeliță Ștefan, anul II); „Sf. Vasile cel Mare - Dascăl al filantropiei creștine“ (elev Diaconu Ilie, anul III).

În cadrul acestor manifestări, corul „Melozii Romanului“, dirijat de arhid. Ionuț Amărinei, a interpretat mai multe piese religioase, printre care troparul Sfinților Trei Ierarhi, precum și alte piese din perioada Triodului. În încheiere, Corul „Laudamus“ al Seminarului, dirijat de Prof. G. Gozar, a interpretat o suită de piese religioase armonizate pe voci.

La finalul manifestărilor, Preasfântul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a rostit un cuvânt ocazional, îndemnându-i pe elevi să descopere în cei trei Sfinți Ierarhi pomeniți, modele de trăire spirituală și intelectuală. La manifestare au fost prezente numeroase oficialități, preoți, părinți și elevi. (Arhid. Adrian CIOBANU)

Rugăciuni pentru unitatea creștină în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Bisericile creștine din întreaga lume organizează, în fiecare an, în perioada 18 - 25 ianuarie, seri de rugăciune pentru unitatea creștină. Anul acesta, creștinii s-au unit în rugăciune sub genericul „Voi sunteți martorii acestora“.

În Bacău, seriile de rugăciune ecumenică au început la biserica romano-catolică „Fericitul Ieremia“ și au continuat la biserica „Sf. Trei Ierarhi“ din Bacău, unde a fost oficiată slujba Vecerniei. Aici, dar și la alte biserici din cuprinsul Eparhiei Romanului și Bacăului, reprezentanții celorlalte culte creștine au participat la slujba Vecerniei ortodoxe, fără implicare liturgică, adică fără a sluji. După ceremonia religioasă, reprezentanții oficiali ai cultelor invitate au prezentat mărturiile asupra conviețuirii pașnice și cooperării ecumenice locale sau regionale astăzi. În ceea ce privește prezenta la rugăciunea ecumenică organizată de celelalte Biserici creștine, clericii ortodocși au asistat la rugăciunea acestora, fără implicare liturgică, iar, după rugăciune, au rostit un cuvânt pe aceeași temă.

La Roman, pe tema propusă anul acesta spre meditație în cadrul Săptămânii de rugăciune pentru unitatea creștină, a fost organizată, la Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan, miercuri, 20 ianuarie, o sesiune științifică ecumenică la care au participat preoți și profesori universitari catolici și ortodocși din Roman, Iași, și Constanța. (Pr. Ctin GHERASIM)

Cu iubire, uniți în jurul Sfântului Potir

Totul a început acum 11 ani, de la îndemnul Mântuitorului Iisus, care ne-a lăsat ca testament: „voi să vă iubiți unii pe alții“. Astfel, an de an, în prima zi de luni de după Bobotează, ne-am întâlnit cu toții, uniți de dragostea lui Dumnezeu, în fața Sfântului Altar.

Fiecare sinaxă a preoților din protoieria trotuseană a avut unicitatea ei, așa cum a fost și aceasta din 2010, reunind toți slujitorii altarelor din satele, comunele și orașele arondate protoieriei noastre.

Este o zi așteptată an de an, pentru că ne întâlnim cu toții altfel decât în modul obișnuit. Și aceasta pentru că este iubire și pentru că, prin înalții ierarhi, avem binecuvântarea lui Dumnezeu.

Și anul acesta comuniunea a fost deplină, pentru că ne-au înconjurat cu dragostea lor cei peste 600 de credincioși prezenți pentru a participa la

Sfânta Liturghie, înfrumusețată și de cântările coralei „Ierotheos“, condusă impecabil de pr. Adrian Toța.

Aceasta rămâne a fi ziua noastră, ziua în care ne unim cu toții în aceeași Sfântă Liturghie, pe care, iară și iară, ne place să o săvârșim, căci ne oferă o bucurie de nedescris, pe care o păstrăm mereu în inimă. E ziua în care simțim cu adevărat frățietatea, care unește și pe care o putem mărturisii, mai ales în felul acesta, Tatălui nostru, care ne-a venit a-i fi fii și ucenici.

Sinaxa preoților din Protopopiatul Onești a fost prilej de mulțumire pentru cele ce fac parte din planul mântuirii noastre: Nașterea Domnului, Tăierea împrejur și Boboteaza fiind doar o parte dintre cele arătate nouă, pentru care am putut zice: „Slavă Ție, Doamne, Slavă Ție!“ (Pr. Justinian ALUPEI, Secretar al Protopopiatului Onești)

Sfântul Constantin cel Mare și Sinodul I Ecumenic

În contextul aniversării în anul 2010 a 1685 de ani de la primul Sinod Ecumenic de la Niceea (325) și a 125 de ani de la recunoașterea oficială a autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885), la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat - în ședința de lucru din 18-19 iunie 2009 - ca anul 2010 să fie declarat „Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești” în Patriarhia Română.

Termenul SINOD (lat. CONCILIUM) se referă la adunarea de episcopi (ierarhi) care reprezintă întreaga Biserică. Sinod „ecumenic” desemnează adunarea episcopilor din întreaga lume creștină (gr. OIKUMENE - lume). În istoria Bisericii creștine s-au ținut (cum mărturiseste Ortodoxia) 7 sinoade ecumenice, ce au luat hotărâri capitale pentru creștinism.

Uniți împotriva ereziei lui Arie

Sinodul I Ecumenic îl aducem în atenție în cele ce urmează. A fost convocat la Niceea (Asia Mică), în anul 325. După ce împăratul Constantin cel Mare I-a învins pe Liciniu în anul 324, venind la Nicomidia, a auzit că în Biserica Egiptului izbucniseră mari neînțelegeri referitoare la persoana Mântuitorului Hristos. Arie, din Alexandria, învață că Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu este identic după fire cu Tatăl, fiind subordonat Acestuia. Fiul este o creatură a Tatălui - afirma Arie. Se născuse o mare erezie! Erau amenințate unitatea creștină și credința adevărată în Sfânta Treime, cea de o ființă și nedespărțită: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Comunitățile creștine din Orient erau adânc tulburate de această erezie care nega dumnezeirea lui Hristos. Excluz din comunitatea Bisericii și silit să părăsească Alexandria, Arie a trecut în Asia, unde a câștigat

de partea sa personalități de frunte: renumitul istoric Eusebiu din Cezareea Palestinei și pe episcopul Eusebiu, din orașul de reședință imperială, Nicomidia. Pentru a pune capăt dezbinării și a restaura unitatea Bisericii, pe care o considera condiție esențială pentru unitatea statului, Sfântul Constantin a trimis o scrisoare, prin episcopul Hosius din Cordoba, mai întâi episcopului Alexandru al Alexandriei și lui Arie, prin care îi invita să se împace. După aceea, pentru prima dată în istoria Bisericii, a convocat pe toți episcopii creștini într-un sinod - primul sinod ecumenic - care s-a întrunit la 20 mai 325, în palatul imperial din orașul Niceea, în Bithynia Asiei Mici (Ion Barnea, Octavian Iliescu, *Constantin cel Mare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 45-46).

Primul sinod ecumenic

Scopul Sinodului I de la Niceea a fost formularea explicită a credinței despre Sfânta Treime. Împăratul Constantin a deschis ședințele Sinodului, printr-o cuvântare în limba latină. Dar lucrările Sinodului s-au desfășurat în limba greacă, deoarece cei mai mulți dintre episcopi erau orientali. Erau de față 318 Sfinți Părinți. Au răspuns chemării marelui împărat ierarhii întregii Biserici, chiar și de peste hotarele Imperiului Roman: din Persia, Goția și Armenia. Istoricul eclesiastic Eusebiu de Cezareea ne informează că, la primul sinod ecumenic, a participat și un episcop „scit”. Acesta poate fi episcopul Tomisului (Constanța) din Scythia Minor (Dobrogea). Iată că și străromânii au fost prezenți la marea întrunire de credință!

Majoritatea episcopilor erau din Răsăritul creștin. Dintre episcopii occidentali s-a remarcat Hosius de Cordoba (Spania) precum și prezbiterii Vit și Vincent (reprezentanții papei Silvestru I (314 - 335). Au participat și sfinți cunoscuți pe care-i venerăm cu evlavie, precum: Sfântul mare ierarh Nicolae, Sfântul Spiridon, Macarie al Ierusalimului, Marcel al Ancirei etc.

S-au fixat primele 7 articole din Crez

Între sinodali s-a distins Sfântul Atanasie al Alexandriei (†373). Sub influența sa, Sinodul a hotărât dogma că Dumnezeu-Fiul este de o ființă cu Dumnezeu-Tatăl. S-au fixat primele 7 articole din Crez, în care este

În cadrul Sinodului I Ecumenic s-au fixat primele 7 articole din Crez, în care este înfățișată învățătura despre dumnezeirea Fiului

înfățișată învățătura despre dumnezeirea Fiului. În partea întâi a simbolului niceean se arată că Fiul, Domnului nostru Iisus Hristos, este „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut”. A fost condamnată, astfel, erezia lui Arie.

Între alte probleme rezolvate a fost și stabilirea datei Paștelui. Încă din secolul al II-lea existau neînțelegeri între creștini referitoare la serbarea Paștelui. Sinodul a stabilit ca „întreaga creștinătate să serbeze Paștele în prima duminică după lună plină ce urmează echinocțiului de primăvară. De se întâmpla să cadă în același timp cu Paștele iudeilor, creștinii trebuie să amâne Paștele în duminica următoare.” Data sărbătorii Învierii urma să fie comunicată de episcopul Alexandriei - centrul principal al cunoștințelor astronomice de atunci.

Sinodul a alcătuit 20 de canoane referitoare la organizarea și disciplina bisericască. Canonul 7 acordă episcopului de Ierusalim rangul de mitropolit, avându-se în vedere că Cetatea Sfântă este centrul de unde s-a răspândit credința în Hristos.

La 25 august 325 a avut loc ședința de închidere a Sinodului. Sfântul Duh îi asistase pe părinții sinodului. Se lămurise problema ridicată de erezia lui Arie. Sfântul Constan-

În fiecare eparhie și în fiecare școală teologică, ierarhii eparhioți trebuie să ia măsurile necesare pentru a reflecta programul-cadru național bisericesc intitulat „2010 - Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“.

„2010 - Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“

■ Hotărârea Sfântului Sinod al BOR privind proclamarea anului 2010 ca an omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești ■

Cancelaria Sfântului Sinod a elaborat un program-cadru cu caracter național bisericesc pentru realizarea, în anul 2010, a proiectului religios-duhovnicesc, cultural-editorialistic și mediatic intitulat „2010 - Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa din ziua de 18 iunie 2009, a luat în examinare referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu **proclamarea de către Patriarhia Română a anului 2010 ca „An omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“**. În urma discuțiilor care au avut loc și la propunerea Comisiei teologice, liturgice și didactice, Sfântul Sinod a hotărât:

1. Ia act și aprobă inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel privind proclamarea de către Patriarhia Română a anului 2010 ca „An omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“.

2. Aprobă **programul-cadru național bisericesc** inițiat și propus de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, pentru realizarea proiectului religios-duhovnicesc, cultural-editorialistic și mediatic intitulat „2010 - Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“.

3. Aprobă ca, în fiecare eparhie și în fiecare școală teologică, ierarhii eparhioți să ia măsurile necesare pentru a reflecta programul-cadru național bisericesc intitulat „2010 - Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“, prin acțiuni și manifestări locale (media, publicistice, conferințe, întruniri și simpozioane pastorale, teologice, cultural-educative) pentru a sublinia importanța Crezului Ortodox în viața Bisericii și a credincioșilor, cu contribuția profesorilor de teologie, a specialiștilor, a preoților și monahilor, o atenție specială acordându-se receptării acestui program de către tineret.

4. Aprobă republicarea într-un singur volum cu titlul „Autocefalia - libertate, demnitate și responsabilitate“ a lucrării intitulate „Centenarul Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române“ (EIBMO, București, 1987), precum și a capitolului „Autocefalie“, din lucrarea intitulată „Autocefalie, Patriarhie, Slujire Sfântă“ (EIBMO, București, 1995), inclusiv republicarea bilingvă a **Tomosului de recunoaștere a Autocefaliei** (1885) și a **Tomosului de ridicare la rangul de Patriarhie a Bisericii Ortodoxe Române** (1925) - într-o nouă traducere după originalul grecesc, volum îmbogățit cu studii și articole de dată recentă privind autocefalia în viața Ortodoxiei românești și în dialogul panortodox.

5. Aprobă elaborarea și publicarea unui volum intitulat „**Viața și activitatea (Sinaxarul) Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic de la Niceea (325)**“, care va cuprinde lista participanților, inclusiv sfinți dobrogeni, despre care există date și consemnări în sinaxare, mineie, colecții istorice etc.

6. Aprobă elaborarea și publicarea unui **album intitulat „Ortodoxia în arta sacră“** care va cuprinde reproduceri după cele mai frumoase și reprezentative fresce, icoane, miniaturi, mozaicuri, vitralii, broderii, țesături și obiecte de orfevrerie ortodoxă, care să reflecte geneza și contextul istoric al formulării învățaturii de credință ortodoxe, sinoadele ecumenice și sfinții apărători ai Ortodoxiei.

În scopul pregătirii volumului „Ortodoxia în arta sacră“, **eparhiile sunt rugate să comunice Editurii BASILICA numele și adresa exactă ale bisericilor parohiale și ale mănăstirilor unde se află icoane și picturi cu reprezentări ale sinoadelor ecumenice.**

7. Ca parte a programului-cadru național bisericesc, aprobă ca la **Conferința pastoral-misionară semestrială de primăvară din anul 2010** să se trateze subiectul intitulat „2010 - Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești“, cu următoarele subpuncte:

a. Istoria Crezului Ortodox (Simbolul niceo-constantinopolitan);

b. Locul Crezului Ortodox în cultul ortodox (text și cântare bisericească);

c. Locul Crezului Ortodox în cateheza ortodoxă (inclusiv ora de religie și programul „Hristos împărtășit copiilor“);

d. Crezul Ortodox în dialog cu alte Biserici creștine (problema adaosului Filioque).

8. Aprobă ca la una din conferințele preoțești administrative din partea a doua a anului 2010 să se trateze distinct tema „**Autocefalia Bisericii Ortodoxe Române**“, sub toate aspectele redată la punctul 3 din programul-cadru național bisericesc.

tin, prezent la festivitate, a îndemnat la tineret cu tărie a hotărârilor luate de Sinod. A cerut pace și înțelegere între creștini.

Este bine să ne aducem aminte de toate acestea. Momentul istoric de la Niceea să fie prilej de reflecție și bucurie pentru toți cei

care respectă credința, tradiția și istoria autentică a Bisericii. (Pr. Prof. Dr. Constantin LEONTE)

Deși recunoașterea oficială a avut loc în anul 1885, totuși, primii pași care au dus la ideea și posibilitatea înlăturării acestui act istoric au fost făcuți de domnitorul Al. Ioan Cuza.

DOSAR

125 de ani de la recunoașterea Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române

Autocefalia (kefalos – cap, conducere) este un concept dezvoltat atunci când bisericile locale, care se desprindeau de Patriarhia de Constantinopol, dobândeau autonomie, adică conducere proprie, păstrând, cu Patriarhia și cu toate celelalte biserici locale, unitatea dogmatică și comuniunea eclesială.

Ideea că Biserica din Constantinopol ar fi singura care are autoritatea de a acorda autocefalia unei alte Biserici se bazează pe interpretarea *Canonului 28 al Sinodului de la Calcedon (451)*, care stabilește că Patriarhul Ecumenic are autoritate asupra „pământurilor barbare”. Totuși, mulți consideră că respectivul canon se referea la anumite regiuni din jurul vechiului Imperiu Roman, neavând nicio legătură cu lumea modernă, 1500 de ani mai târziu.

Unele dintre Bisericile locale și-au declarat autocefalia, aceasta fiind-le ulterior recunoscută. Aceasta a fost situația pentru: Biserica Rusiei, Biserica Greciei, Biserica României, Biserica Albaniei.

Al. I. Cuza și autocefalia BOR

Prin proclamarea independenței de stat a României, în data de 9 mai 1877, prestigiul țării noastre a crescut în afara granițelor ei. Însă, strâns legat de aceasta, a crescut și autoritatea Bisericii Ortodoxe Române, care mergea pe drumul recunoașterii de către Patriarhia Ecumenică a Constantinopolului, a autocefaliei (autogovernării).

Deși recunoașterea oficială a avut loc în anul 1885, totuși, primii pași care au dus la ideea și posibilitatea înlăturării acestui act istoric au fost făcuți de domnitorul Cuza, care, în 3 decembrie 1864, aproba o lege – *Decretul organic pentru înființarea unei autorități sinodale centrale*; în articolul 2 prevedea înființarea unui sinod în cadrul BOR – adică unificarea organizației noastre bisericești, căreia, în plan extern, îi urma autocefalia.

Practic, a fost hotărâtoare atitudinea fermă a domnitorului Cuza față de reacțiile adverse ale Patriarhiei de Constantinopol care, știa bine că, unificării Bisericii interne sub un sinod, îi va urma, nemijlocit, desprinderea de patriarhia ecumenică, prin proclamarea autocefaliei. După înlăturarea lui Cuza din scaunul domnesc (11 februarie 1866), problema autocefaliei a stagnat pentru câțiva ani, deși era foarte limpede că se făcuse un însemnat pas înainte și că nu se putea renunța la luptă până la recunoașterea oficială. Chiar în Constituția din 13 iulie 1866 se stipula că „Biserica Ortodoxă Română este și rămâne neatârnată de orice chiriarchie străină, păstrându-și însă unitatea cu Biserica ecumenică a Răsăritului în privința dogmelor”.

Afirmarea independenței față de Patriarhia ecumenică

O altă poziție fermă, care a dus, implicit, la recunoașterea autocefaliei, a fost atitudinea mitropolitului primat Calinic Miclescu, atunci când patriarhul Ioachim al III-lea a venit cu unele obiecții referitoare la *Legea organică* și la ideea de autocefalie, afirmând că mitropolia Ungrovlahiei s-ar afla sub „suprema suzeranitate spirituală” a scaunului ecumenic. Mitropolitul Calinic Miclescu a dovedit, cu temeuri istorice și canonice, că pa-

triarhul nu are niciun drept de amestec în treburile noastre interne bisericești, făcând, prin acest răspuns tranșant, un pas hotărâtor către proclamarea autocefaliei bisericii noastre.

Disputa a luat amploare după ce Ioachim al III-lea al Constantinopolului a trimis tuturor ierarhilor români o scrisoare plină de muștrări și învinuiri, care a fost discutată în ședința de sinod 23 octombrie 1882. Sfântul Sinod i-a dat atunci Episcopului Melchisedec al Romanului sarcina de a redacta un raport prin care să răspundă la toate învinuirile aduse; în ședința din 23 noiembrie 1882 acest raport a fost prezentat sinodului și, prin hotărâre sinodală, a fost înaintat Patriarhiei ecumenice.

Lucrurile s-au așezat abia după ce la conducerea Patriarhiei ecumenice va fi instalat Ioachim al IV-lea, sub a cărui păstorire s-au început, prin corespondență, discuțiile privitoare la recunoașterea oficială a autocefaliei.

Aprilie 1885, reper in istoria BOR

În 20 aprilie 1885 a fost trimisă scrisoarea mitropolitului primat Calinic Miclescu, însoțită de o adresă a ministrului Cultelor, Dimitrie A. Sturdza, prin care se cerea oficial recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române. După ce patriarhul ecumenic a întrunit sinodul patriarhal la 25 aprilie 1885, a răspuns atât mitropolitului primat, cât și ministrului cultelor, prin *tomosul de autocefalie* semnat de Ioachim al IV-lea și de alți zece mitropoliți – datând *aprilie 1885* (fără a specifica ziua). Tot atunci patriarhul a trimis și o enciclică către toate celelalte Biserici, prin care acestea erau anunțate de această recunoaștere a autocefaliei.

În ședința de sinod 1 mai 1885, mitropolitul primat Calinic Miclescu a anunțat în sinod vestea cea bună, iar în 6 mai au dat citire tomosului de recunoaștere. La inițiativa episcopului Melchisedec al Romanului, mitropolitul primat a trimis o scrisoare de mulțumire patriarhului ecumenic.

Astfel, cu ajutorul vrednicilor de pomenire ierarhi ai acelor vremuri, sprijiniți de conducătorii țării contemporani cu ei, acum 125 de ani s-a săvârșit un act istoric de o importanță covârșitoare prin care, Biserica Ortodoxă Română începe o nouă etapă de reorganizare prin conducere proprie a vieții eclesiale pe teritoriul țării noastre. (Pr. Florin STAMATE - Parohia Șesuri)

Metafizica rugăciunii eminesciene

Anul acesta, la 15 ianuarie, s-au împlinit 160 de ani de la nașterea poetului Mihai Eminescu. Cu acest prilej, la mormântul poetului, din cimitirul Bellu din Capitală, a fost oficiată slujba Parastasului de către Preasfințitul Părinte Varsanufie Prahoveanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, alături de un sobor de preoți și diaconi. Evenimente dedicate lui Mihai Eminescu au fost organizate, ca în fiecare an, și în alte orașe din țară. Agenția de știri Basilica a Patriarhiei Române informează că 15 ianuarie, ziua de naștere a lui Mihai Eminescu, a fost propusă de Academia Română ca „Zi a Culturii Naționale” în țara noastră.

Poet național și exponențial pentru noi, Eminescu oferă exegezei critice și câteva poezii cu tematică religioasă, ecouri ale unei spiritualități pe care el și-o asumă și în care se integrează. Sub forma și în calitatea de rugăciune, ca expresie a detașării de toți și de toate, dacă nu chiar a extazului prin care suntem puși în circuit cu viața noastră spirituală, apar și cele două poezii intitulate **Rugăciune** și **Răsai asupra mea...** (cea din urmă fiind un sonet scris în anul 1880 și publicat postum, singurul sonet de inspirație religioasă al poetului).

Rugăciunea eminesciană este atât una colectivă, sobornică, rostită în sobornicia interiorității sale, care cunoaște „misterul divin”, într-un spirit al salvării prin ecumenie (**Rugăciune**), cât și una personală, constituită într-un dialog lirico-dramatic, între poet și Fecioară (**Răsai asupra mea...**). În ultimul caz, poezia devine pură închinare, iar cel care se roagă este apăsător de una dintre cele mai mari dureri - *neputința*.

Cultul Fecioarei Maria, primordial în Biserica Ortodoxă și în cea Catolică, ține de speranța redempțiunii, mântuirii noastre. Astfel, o posibilitate a salvării vine din partea Fecioarei Maria, văzută în calitate de mijlocitoare și de împreună rugătoare: „Crăiasă alegându-te/ Îngenunchiem rugându-te/ Înaltă-ne, ne mântuie/ Din valul ce ne bântuie/ Fii scut de întărire/ Și zid de mântuire!” (**Rugăciune**).

Chipul aureolat al Fecioarei, care pune capăt dualismului aparent divinitate - lume naturală este singurul în stare să renască sufletul frământat de iminenta prăbușirii. Fecioara Maria restabilește pacea interioară pentru că prin ea se întrupează în istorie entitatea divino-umană: „Răsai asupra mea, lumină lină,/ Ca-n visul meu ceresc d-odinioară;/ O, maică sfântă, pururea fecioară,/ În noaptea gândurilor mele vină.” (**Răsai asupra mea...**).

Monumentul „Mihai Eminescu” din Onești

Imaginea mariologică legată de simbolul luminii

Privirea poetului și a întregii umanități este îndreptată spre Maica Cerului, de la care se cere mijlocire, întoarcere a unei priviri coborâte de sus pentru redarea speranței, dobândirea mântuirii și moartea deznădejdiei. Eminescu, în ambele rugăciuni lirice, leagă imaginea mariologică de simbolul luminii, o lumină invocată să coboare pentru a renaște speranța. Nu este vorba, în niciuna dintre poezii, de o lumină naturală, cum ar fi cea a astrului solar, a luceafărului de dimineată etc, care luminează terestrul, ci este o lumină sfințitoare, care coboară, însufletește, dă speranță, pregătește și înalță: „Rugă-mu-ne-ndurărilor/ Luceafărului mărilor;/ Ascultă-a noastre plângeri/ Regină peste îngeri/ Din neguri te arată,/ Lumină dulce, clară” (**Rugăciune**); „Răsai asupra mea, lumină lină (...) Privirea ta de milă caldă, plină/ Îndurătoare-asupra mea coboară” (**Răsai asupra mea...**). Invocarea luminii este expresia căutării unui sens al vieții și a ieșirii din angoasă.

Lumina care însoțește venirea Fecioarei nu trebuie să fie puternică, orbitoare, asemenea celei taborice, ci blândă, suavă. Ea coboară și dă speranță, naștere, aduce armonie și pace, într-un dialog sincer al inimilor. În religia creștină, centrul ființei umane este inima, iar acest dialog al inimilor, fundamentat pe rugăciune și pocăință, ca recunoaștere a vinovăției și a statutului de simplă creatură, vine să întărească dorința de ispășire, de mântuire a poetului.

Participant la un dialog mistic

În urma ajutorului cerut „maicii sfinte”, între cei doi protagoniști ai dialogului sacru se înfiripă o relație personală *eu-tu*, adâncită de tonul implorator al eului care-și asumă o existență de damnat, pusă sub semnul unei vine tragice: „Speranța mea tu n-o lăsa să moară/ Din inima-mi – adânc noian de vină” (**Răsai asupra mea...**). Ruga poetului devine coplesitoare, atunci când recheamă Fecioara să-i răsără deasupra, să-i redea tineretea și ardența creatoare. Nu reacunoaștem aici nimic din orgoliul întâlnit ulterior în poezia religioasă argheziană, dar nici din solitudinea căutată cu obstinatie, dorită, a titanului romantic. Personalitatea poetului-geniu și sfințenia Madonei reînviată un dialog mistic. Recăstigarea tineretii poetului prin pogorârea Fecioarei, insistent invocată, este rezultatul unirii a două dimensiuni: una pusă metamorfozei timpului- „*acum*” - și una care transcende timpul - „*pe veci*”. Din această nouă realitate, îmbătăită mistic de „lumină lină”, Fecioara reapeare pentru a integra ființa poetului în „*cerul de stee*”, peste care ea este împărăteasă: „Dă-mi tineretea mea, redă-mi credința/ Și reapari din ceriul tău de stee:/ Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!” (**Răsai asupra mea...**).

Și astfel, Eminescu, prin rugăciune și invocarea luminii, revelează ortodoxist problema culminării omului, a înălțării și înveșnicirii lui. Problematika mântuirii umane presupune asumarea unui „noian de vine”, stabilirea unui dialog peste fire și întrezărirea necunoscutului. (**Prof. dr. Mihaela BĂLTOI**)

Alături de Melchisedec Ștefănescu și Neofit Scriban, protopopul Dimitrie Matcaș rămâne în memoria posterității „o podoabă a clerului romășcan“.

BISERICA
ÎN ISTORIE

Protopopul Romanului Dimitrie Matcaș, în slujba Unirii Principatelor

În focul luptelor pentru Unire, clerul romășcan a fost alături de partidul unionist, sprijinindu-i cu entuziasm acțiunile.

În galeria marilor clerici patrioți, un loc de cinste îl ocupă Iconomul Dimitrie Matcaș, protoiereul Romanului, profesor și director al Seminarului Teologic din Roman, președinte al Consistoriului Eparhial și deputat în Adunarea Ad-hoc a Moldovei. Un bun prilej de aducerea aminte și cinstire îl constituie aniversarea, anul acesta, a 190 de ani de la nașterea sa.

După publicarea firmanului de convocare a Adunării Ad-hoc și a afișului emis de Caimacamul Vogoride, la 4 martie 1857, s-a trecut, în întreaga Moldovă, la întocmirea listelor electorale. Modul cum s-au desfășurat alegerile la Roman lasă de dorit și din cauza implicării episcopului Nectarie Hermeziu, care s-a alăturat taberei anti-unioniste, la influența fratelui său, Grigorie Hermeziu, președintele Tribunalului Roman.

Prin adresa nr. 207/1.04.1857, locotenentul de episcop, Nectarie, cerea Consistoriului Eparhial de la Roman să deschidă listele pentru înscrierea tuturor preoților care îndeplinesc condițiile cerute de firman.

Lista întocmită cu acest prilej cuprindea un număr de 27 de preoți și diaconi, iar pentru alegeri s-a fixat ziua de 30 iunie/12 iulie 1857.

Aflând că majoritatea preoților doreau să aleagă pe protoiereul Dimitrie Matcaș, cunoscut pentru convingerile sale unioniste, dar și pentru pregătirea sa temeinică, locotenentul de episcop Nectarie a chemat la dânsul preoții romășcani, folosind metode de intimidare, amenințându-i că vor fi „alungați din târg“ și sugerându-le să-l aleagă pe iconomul Teodor Gheorghiu, candidatul Guvernului.

Clerul romășcan și Unirea Principatelor

Printr-o adresă cu numărul 422/7 iulie 1857, înaintată Departamentului Cultelor, Nectarie îl găsește vinovat de nesupunerea preoților pe Dimitrie Matcaș și îl destituie din funcție, o măsură severă pentru a-l îndepărta pe acest

preot patriot de ceilalți slujitori și pentru a destrăma unitatea lor de acțiune.

Efectul însă a fost altul decât cel scontat. Dintre cei 25 de preoți înscriși pe liste, s-au prezentat la alegeri doar 2 și aceștia la insistențele noului protoiereu Teodor Gheorghiu.

Despre felul cum s-au desfășurat alegerile și suferințele preoților romășcani vorbesc protestele înaintate de 17 preoți din Roman, Mitropoliei. Alegerile ilegale au fost anulate la 12/24 august 1857, organizându-se din nou. De această dată separatiștii au cedat în fața ofensivei unioniștilor.

Ziua de 29 august 1857 a însemnat triumful unioniștilor în alegeri, pretutindeni în Moldova. Cu această ocazie, într-un singur glas, cu o singură voință, preoții romășcani l-au ales pe Dimitrie Matcaș ca mesager al Romanului în Adunarea Țării, punându-și mari speranțe în el, fără a fi dezamăgiți, căci doleanțele lor au fost exprimate cu fermitate de către cel mai autorizat dintre ei.

„Podoabă a clerului romășcan și fala clerului țării întregi“

Pentru a putea descoperi personalitatea dinamică și complexă a acestui distins slujitor la Altarul Bisericii dar și la Altarul Neamului său, trebuie să ne întoarcem cu mintea la contextul evenimentelor timpului în care a trăit și a activat.

Mormântul părintelui Dimitrie Matcaș, aflat în vecinătatea capelei episcopului Ioanichie Flor

S-a născut într-o familie modestă, la 10 aprilie 1820, în comuna Oancea, ținutul Covurlui. Având vocație pentru a sluji Biserica, a fost înscris la Seminarul Veniamin de la Socola, terminând printre primii, cu multe sacrificii, deoarece a rămas orfan. A fost remarcat în școală și a fost numit, după absolvire, pedagog (1845), iar apoi, prin concurs „cathet“ la Școala Eparhială de la Roman (1846). A fost hirotonit preot, iar pentru activitatea sa deosebită a primit distincția de „iconom“ (1848).

A fost ales protoiereu al Romanului (1850), președinte al Consistoriului Eparhial (1851), director al noului Seminar Teologic (1858) și profesor de dogmatică, pastorală și retorică, vreme de 24 de ani, până la pensionare, în 1882. A fost sfetnic devotat al celor ce purtau destinele Bisericii și țării: episcopii Isaia Vicol, Melchisedec Ștefănescu, Ioanichie Flor, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, primul-ministru al României Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri s.a.

După o viață exemplară, a trecut la cele veșnice în ziua de 24 octombrie 1892, fiind înmormântat în vecinătatea capelei episcopului Ioanichie Flor.

Dintre inițiativele susținute de dânsul în calitate de membru în Divanul Ad-hoc (singurul preot de mir ales în acest for suprem) amintim: instrucțiunea publică, gratuită și obligatorie; împrumutarea sâtenilor; autocefalia Bisericii Moldovei; reorganizarea învățământului teologic și a monahismului; înființarea unei Autorități Sinodale Centrale, în care să fie reprezentată și preoțimea fiecărei eparhii. Alături de Melchisedec Ștefănescu și Neofit Scriban, protopopul Dimitrie Matcaș rămâne în memoria posterității „o podoabă a clerului romășcan și fala clerului țării întregi“, în zbciumatul secol al XIX-lea. (Pr. Dr. Aurel-Florin ȚUSCANU, protoiereu al Protopopiatului Roman)

Sărbătoare în casa Sfântului Antipa de la Calapodești

În fiecare an, pe 10 ianuarie, credincioșii Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului au prilejul de a-l sărbători pe singurul băcăuan trecut în rândul sfinților, pe Cuviosul Antipa de la Calapodești.

Anul acesta, sute de credincioși, mai mulți ca niciodată, au participat la hramul Mănăstirii „Sf. Cuv. Antipa de la Calapodești” din județul Bacău. După oficierea Sfintei Liturghii din ziua hramului, din încredințarea PS Episcop Ioachim Băcăuanul, au fost oferite distincții de vrednicie primarului comunei Dealul Morii, Vasile Savin, și inginerului Mi-rel Bostan, care coordonează lucrările de construcție la Mănăstirea „Sfântul Antipa” de la Calapodești.

Cinstirea cuvenită i s-a adus Cuviosului Antipa și la Paraclisul Catedralei arhiepiscopale din Roman, unde s-a organizat procesiunea anuală cu icoana Sfântului.

Pe urmele Sfântului Antipa

În urmă cu aproape 50 de ani, pe ulițele satului Calapodești își făcea apariția un grup care stârnea curiozitatea sătenilor. Surprinzătorii călători veneau tocmai de la Mănăstirea Valaam aflată pe insula Ladoga, lângă granița Rusiei cu Finlanda. Ce îi făcuse pe acei călugări ruși să vină de la capătul lumii chiar aici, în cătunele de la Calapodești? Cu greu au ajuns în locurile pe unde își purtase pașii în urmă cu peste o sută de ani sfântului pentru care făcuseră acest pelerinaj: Sfântul Antipa. Ar fi vrut să se închine la biserica cu hramul Sfântului.

Sfântul Antipa, ocrotitorul Paraclisului arhiepiscopal

Sfântul băcăuan, Antipa, este și ocrotitorul Paraclisului din incinta Centrului eparhial de la Roman. La prăznuirea sa au luat parte toți membrii corpului administrativ ai Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului și slujitorii Catedralei Arhiepiscopale. Aceștia s-au rugat Sfântului împreună cu credincioșii în Paraclisul „Sfântul Antipa”, unde au săvârșit slujba acatistului.

În procesiune cu icoana Sfântului (foto) s-a mers în Catedrala arhiepiscopală, unde a fost întâmpinat Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, pentru a oficia Vecernia Mare și Litia. Slujba Sfântului Antipa, compusă de Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul, a împodobit minunat prăznuirea sfântului, fiind interpretată psaltic, în stil bizantin, de corala Seminarului Teologic din Roman, dirijată de Arhid. Ionuț Amărăniș.

Dar cei de aici nici nu știau despre unul de al lor care să fi ajuns sfânt și care, de patru decenii, era trecut în rândul sfinților, atât de greci cât și de ruși. Totuși, înainte de a se întoarce în mănăstirea lor, călugării ruși i-au dat în dar preotului de la biserica din sat crucea de călugărie a Cuviosului Antipa. După ce i s-a pierdut urma vreme de mulți ani, crucea Sfântului Antipa a fost recuperată printr-o minunată rânduială de către starețul mănăstirii, părintele Pahomie.

Primul hram închinat Sfântului Cuvios Antipa, la Calapodești

Astăzi, în satul natal al Sfântului, se ridică o mănăstire care îi poartă hramul. Bazele acesteia au fost puse în anul 1997, când au fost aduși aici câțiva călugări. Pe data de 10 ianuarie 2006, când se celebrău 100 de ani de la canonizarea Sfântului, a avut loc o Liturghie arhierescă oficiată de PS Ioachim Băcăuanul, pe atunci Arhiepiscop-vicar al

Deși lucrările la biserica Mănăstirii „Sf. Antipa” de la Calapodești au ajuns la acoperiș, slujbele se oficiază încă la biserica veche, a parohiei Dealul Morii

Episcopiei Romanului. După Sfânta Liturghie a avut loc ceremonia de instalare a noului stareț al mănăstirii, părintele ieromonah Pahomie Parfene. Tot atunci a avut loc primul hram închinat Sfântului Cuvios Antipa și s-a stabilit ca acesta să fie sărbătorit în fiecare an pe data de 10 ianuarie.

În data de 25 iunie 2006 a fost pusă piatra de temelie a noii biserici închinată Sfântului Cuvios Antipa și Tuturor Sfinților Români.

Ridicată până la acoperiș

Construcția propriu-zisă a a noii biserici a început în toamna anului 2006.

În vara anului 2008, după hramul închinat Tuturor Sfinților Români, a fost așezată la loc de cinste crucea de călugărie a Sfântului Antipa, cruce adusă de grupul de călugări ruși tocmai de la mănăstirea Valaam. Îmbrăcată în aur și argint, prin ajutorul primit din partea unui grup de credincioși din București, crucea se află astăzi depusă spre închinare.

Pe întreaga durată a anului 2008, în ciuda dificultăților financiare, perseverența și necontenita luptă a starețului, ieromonah Pahomie Parfene, au dat roade. La finalul anului 2009 lăcașul de cult era ridicat până la acoperiș.

Nici biserica veche nu a fost uitată. S-au înlocuit aici geamurile și ușile cu structuri de termopan, iar mobilierul vechi a fost schimbat în totalitate.

Necesitățile obștei - formată azi din 6 persoane - au impus realizarea unui proiect pentru un nou corp de clădiri, stăreție, beci și garaj. De asemenea, se intenționează construirea în incinta mănăstirii și a unui centru cu obiecte liturgice care să prezinte istoricul locurilor și al așezărilor monahale și bisericesti.

Prin grija lui Dumnezeu și cu rugăciunile Sfântului Cuvios Antipa, Calapodeștiul va avea într-o bună zi o mănăstire în care credincioșii să se poată închina, oricine știind că, acolo, este casa Sfântului! (Protos. Pimen COSTEA)

La final slujbei, Preacuviosul Părinte E-xarh, Protos. Pimen Costea, a ținut un cuvânt de învățătură, în care a evocat viața ocrotitorului eparhiei noastre, făcând cunoscut credincioșilor efortul PS Episcop Ioachim de a aduce în eparhie măcar o parte din moaștele Sfântului Antipa. (Pr. Ieronim GHEORGHITĂ)

În fiecare an, pe data de 20 ianuarie,
IPS Eftimie, arhiepiscopul Eparhiei Romanului
și Bacăului, serbează ziua în care
este pomenit Sfântul căruia îi poartă numele.

CALEA PELERINULUI

De Sfântul Eftimie, la Târgu Ocna, se înalță rugăciuni pentru eroi

Singura biserică din Mitropolia Moldovei și Bucovinei închinată Sfântului Eftimie cel Mare se află în Târgu Ocna. Pe masivul Cireșoaia, la câțiva km de Tg. Ocna, se află schitul închinat „Sf. Cuv. Eftimie cel Mare“, loc de meditație și spiritualitate, ce mângâie prin rugăciunea lui multe suflete doritoare de liniște sufletească și însetate de pustie și de cer.

Înființat în iulie 2000, cu binecuvântarea IPS Eftimie al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, cu sprijinul nemijlocit al PS Ioachim Băcăuanul și coordonat de părintele stareț protos. Claudiu Panțîru, schitul „Sf. Cuv. Eftimie cel Mare“ dă viabilitate locului ud și însoțit de sângele atâtor mii de ostași, omagiind și întretinând viu cultul eroilor din zona Cireșoaia, martora unora dintre cele mai dramatice și mai sângeroase lupte din Primul Război Mondial.

În cinstea a 14.000 de români

Eroismul fără de seamă cu care trupele române au luptat aici pentru libertate, demnitate și neatârnarea patriei noastre au stârnit admirația contemporanilor și recunoștința noastră.

Monumentele de la Coșna, Cireșoaia, Măgura, cimitirele de la Poieni și de la Biserica „Sf. Nicolae“ sunt mărturia recunoștinței generațiilor care au urmat față de jertfele celor 14.000 de ostași căzuți aici, în vara anului 1917, pentru apărarea gleei străbune. Marele teatru de

război de pe masivul Cireșoaia a rămas marcat cu cruci de mesteacăn, care în timp, au putrezit, s-au rupt și au căzut. Acele cruci au fost înlocuite în anul 2005 cu o biserică foarte frumoasă din lemn și cu un monument impresionant închinat eroilor ce și-au pierdut viața în luptele purtate aici. Parte integrantă a schitului, cele două edificii întregesc ansamblul arhitectonic al sihăstriei de pe Cireșoaia, armonizându-se perfect cu celelalte clădiri ce deservește obștea de aici și pelerinii sau vizitatorii ce iau contact cu această oază de spiritualitate. Rugăciunea neîncetată a călugărilor de la schit, slujbele ce se oficiază aici, parastasele făcute în cinstea eroilor căzuți, se constituie într-o candelă vie, a cărei flacără veghează la căpătâiul bravelor noștri ostași.

Slujbă de hram și pomenirea eroilor

Anul acesta, în ziua hramului, „s-a oficiat slujba Ceasurilor, după care a urmat Acatistul și

Schitul „Sfântul Eftimie cel Mare“

Sfânta Liturghie, săvârșită de un sobor de preoți condus de pr. Ștefan Curcută, slujitor la Biserica «Sf. Nicolae» din Onești. La final, a avut loc slujba Parastasului pentru eroii căzuți, pe aceste locuri, pentru apărarea patriei și reîntregirea neamului românesc. Așa cum este tradiția, toți credincioșii prezenți au participat la agapa frățească“, a declarat pentru Ziarul Lumina protos. Claudiu Constantin Panțîru. (Protos. Pimen COSTEA, Exarh al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului)

IPS Arhiepiscop Eftimie, la ziua onomastică

În fiecare an, pe data de 20 ianuarie, IPS Eftimie, arhiepiscopul Eparhiei Romanului și Bacăului, serbează ziua în care este pomenit Sfântul căruia îi poartă numele. Alături de angajații Centrului eparhial și de toți slujitorii Catedralei arhiepiscopale, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcopul Ro-

manului și Bacăului, a înălțat rugăciuni pentru întâistătorul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

După slujba Sfintei Liturghii a fost oficiată slujba de Te Deum de către părintele Ioan Gherasimescu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, alături de preoții Centrului eparhial, în prezența a numeroși credincioși. Cu această ocazie, s-au înălțat rugăciuni către Bunul Dumnezeu să-i ocrotească pe cei doi ierarhi ai Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Viața încărcată de ani, dar și de realizări, a „bunului Eftimie“ a fost creionată în cuvinte alese de către pr. vicar Ioan Gherasimescu. „Să dea Dumnezeu sănătate Înaltpreasfințitului Eftimie, să-l aibă în paza Sa pentru grija ce a purtat-o acestei eparhii atâția ani, ajutor și înțelepciune Preasfințitului Ioachim, colaboratul apropiat al Înaltpreasfințitei Sale, cel ce a fost rânduit de Dumnezeu și Sfântul Sinod să coordoneze și să dinamizeze activitățile Centrului eparhial în ultimii ani“, a spus, printre altele, pr. vicar Ioan Gherasimescu. La finalul slujbei, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul și membrii Centrului eparhial s-au deplasat la reședința IPS Arhiepiscop Eftimie, pentru a-l felicita cu ocazia zilei onomastice. Înaltpreasfinția Sa a mulțumit tuturor pentru rugăciunile făcute: „Vă mulțumesc că v-ați rugat pentru mine și pentru că ați venit să mă felicitați. Dumnezeu să vă binecuvinteze!“, a spus venerabilul ierarh al Romanului și Bacăului. A primit cu bucurie florile deosebite ce i s-au adus și a făcut fotografii cu fiecare. În încheiere s-a intonat Polihroniul. (Pr. Ieronim GHEORGHITĂ și pr. Ctin GHERASIM)